

ПРОЄКТ

Документ підготовлено авторською групою: Байер О.М., Богуш А. М., Безсонова О.К., Брежнєва О.Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П., Косенчук О. Г., Корнєєва О.Л., Лисенко Г. М., Левінець Н. В., Машовець М.А., Мордоус І.О., Нерянова С. І., Піроженко Т. О., Половіна О. А., Рейпольська О.Д., Шевчук А. С.

БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Базовий компонент дошкільної освіти (далі — БКДО) продовжує традиції розробки стандартів дошкільної освіти, що започатковано у 1998 та 2012 роках. Його оновлено з метою забезпечення єдності та наступності процесу реформування дошкільної та початкової освіти.

Зміст

1		Основні положення Базового компоненту дошкільної освіти	3
	1.1	Цінності дошкільної освіти	3
	1.2	Базові принципи реалізації стандартів дошкільної освіти	3
	1.3	Умови реалізації Базового компонента дошкільної освіти	4
	1.4	Відповідальність сім'ї за розвиток дитини	4
	1.5	Взаємодія закладів дошкільної освіти з родинами дітей як учасниками освітнього процесу	4
	1.6	Педагог/вихователь/фахівець у галузі освіти як фасилітатор розвитку дитини	5
	1.7	Зміст та організація освітнього процесу	5
	1.8	Розвивальне освітнє середовище закладу дошкільної освіти	7
	1.9	Наступність між дошкільною та початковою освітою в реалізації перспектив розвитку дитини	7
	1.10	Обов'язки суспільства/громади у забезпеченні доступної та якісної дошкільної освіти	8
2		Становлення компетентностей дитини в умовах закладу дошкільної освіти	8
3		ІНВАРІАНТНИЙ СКЛАДНИК РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДИТИНИ	12

3.1	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Особистість дитини» Рухова компетентність Здоров'язбережувальна компетентність	12
3.2	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» Предметно-практична компетентність Технологічна компетентність Сенсорно-пізнавальна, логіко-математична, дослідницька компетентності	15
3.3	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина в природному довкіллі» Природничо-екологічна компетентність Навички, орієнтовані на сталий розвиток	19
3.4	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Гра дитини» Ігрова компетентність	21
3.5	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина в соціумі» Соціально-громадянська компетентність	24
3.6	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Мовлення дитини» Мовленнєва компетентність Комунікативна компетентність Літературно-художня компетентність	26
3.7	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина у світі мистецтва» Мистецька компетентність	31
3.8	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Особистість дитини» Особистісна компетентність	33
4	ВАРІАТИВНИЙ СКЛАДНИК РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДИТИНИ	35
4.1	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Особистість дитини» «Спортивні ігри» (шахи, футбол, баскетбол)	35
4.2	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» «Комп'ютерна грамота»	38
4.3	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Мовлення дитини. Іноземна мова»	39
4.4	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Мовлення дитини. Основи грамоти»	41
4.5	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина в соціумі. Фінансова грамота»	42
4.6	ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина у світі мистецтва. Хореографія»	43

Частина 1. Основні положення Базового компонента дошкільної освіти

БКДО є державним стандартом освіти, що містить норми і положення, які визначають державні вимоги до рівня розвиненості, освіченості та вихованості дитини дошкільного віку (6 (7) років). У ньому зазначаються умови, за яких стає досяжним належний рівень освіти дитини старшого дошкільного віку.

Виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти стосовно дітей з особливими освітніми потребами забезпечується з урахуванням їхніх задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних психічних і фізичних можливостей та у тій формі, яка для кожної дитини є найбільш оптимальною (частина 2 статті 9 Закону України «Про дошкільну освіту»).

Виконання вимог БКДО є обов'язковим для всіх закладів дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності, інших форм здобуття дошкільної освіти (частина 1 ст. 22 Закону України «Про дошкільну освіту»).

БКДО орієнтований на світові тенденції, запити українського суспільства. Він спрямований на рівність доступу дошкільної освіти для всіх дітей раннього та дошкільного віку, зокрема дітей з особливими освітніми потребами, на збереження загальнолюдських, європейських та національних освітніх традицій українського суспільства, на соціальну підтримку сім'ї та родинних стосунків, на вирішення питань професійної самореалізації та підвищення кваліфікацій працівників закладів дошкільної освіти. БКДО утверджує освіту дитини як стартову платформу особистісного розвитку, як першу й обов'язкову сходинку в системі неперервної освіти. В основу стандарту дошкільної освіти покладено ідею солідарної відповідальності держави, громади, родини, фахівців педагогічної освіти й інших професій, причетних до піклування, догляду та розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

1.1. Цінності дошкільної освіти:

- визнання самоцінності дошкільного дитинства, його потенціалу та особливої ролі в розвитку особистості;
- щасливе проживання дитиною дошкільного дитинства як передумова її повноцінного розвитку та подальшої самореалізації у житті;
- повага до дитини, особливостей її розвитку та індивідуального досвіду;
- зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я дитини;
- цінування життя і благополуччя як вміння цінувати, дорожити, плекати, підтримувати та створювати безпечні умови для себе та інших, створення умов безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні;
- розвиток творчих задатків, здібностей, талантів дітей;
- збереження традицій національного досвіду сімейного та суспільного виховання для збагачення культурного потенціалу взаємодії між поколіннями.

1.2. Базові принципи реалізації стандартів дошкільної освіти складають загальні демократичні принципи суспільного життя:

- *демократичність* (формування засад демократичного суспільства, де кожен може бути почутим, має право на самовираження та активну участь);
- *рівний доступ до якісної дошкільної освіти кожній дитини*, незалежно від місця проживання, фінансового забезпечення чи фізичних/інтелектуальних можливостей);
- *сталий розвиток* (засади екологічної та економічної свідомості, відповідальності за власні дії та оточення);
- *міжвідомча взаємодія* (співпраця психологічної, соціальної та медичної служб);
- *державно-громадське та державно-приватне партнерство* в організації, керівництві та управлінні дошкільною освітою;
- *соціально-педагогічне партнерство громади та всіх учасників освітнього процесу* (засновники закладів освіти, батьки, керівники та працівники закладів дошкільної освіти, фахівці, що надають освітні послуги дітям дошкільного віку, інші фахівці).

1.3. Умови реалізації Базового компонента дошкільної освіти

Побудова освітнього процесу з дітьми дошкільного віку здійснюється на основі формування досвіду дитини у спілкуванні з дорослими та однолітками в усіх специфічно дитячих видах діяльності (предметно-практична, ігрова, мистецька, пізнавальна) у матеріально-технологічному універсальному розвивальному середовищі на засадах діяльнісного, компетентнісного, особистісно зорієнтованого, інтегрованого, соціокультурного принципів організації освітнього процесу.

1.4. Відповідальність сім'ї у за розвиток дитини

Участь батьків у розвитку компетентностей дитини, залучення батьків і сімей до освітнього процесу закладу дошкільної освіти утворює позиції про те, що кожен з батьків дитини є відповідальним за її виховання, розвиток і навчання, за збереження її життя, зміцнення здоров'я, формування почуття людської гідності та усвідомленого ставлення дитини до здорового способу життя. Здобуття дитиною дошкільної освіти в закладі освіти або в іншого суб'єкта освітньої діяльності не звільняє батьків від обов'язку доглядати, піклуватися, виховувати, розвивати і навчати її. Виховання та розвиток дитини є конституційним обов'язком батьків або осіб, які їх замінюють (Конституція України, закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства» та ін. нормативно-правові акти). Відповідальне виконання обов'язків та виховних функцій сім'ї предмет нагляду та контролю з боку соціальних служб в інтересах захисту дитини.

1.5. Взаємодія закладів дошкільної освіти з родинами дітей як учасниками освітнього процесу

Епоха глобалізації перетворює сім'ю на важливу збалансовану інституцію розвитку особистості дитини. Сім'я виступає дієвим, генетичним,

моделюючим, соціальним, комунікативним, культурним інститутом виховання, навчання і самореалізації особистості. Зазначена тенденція збільшує роль партнерської взаємодії психолого-педагогічних працівників закладів освіти з членами родини вихованців. Підвищення культури відповідального батьківства посилює необхідність педагогічного просвітництва та соціально-психологічного супроводу сімей, які опинились перед численними політичними, соціальними, екологічними, духовними викликами сьогодення.

У цих умовах педагогічний колектив закладу дошкільної освіти ініціює та поширює різні форми участі батьків у громадських об'єднаннях, піклувальних радах, громадських асоціаціях з метою удосконалення взаємодії між органами державної виконавчої влади в галузі освіти дітей. Особливого значення набуває психолого-педагогічне просвітництво батьків, зокрема із застосуванням інформаційних технологій, за допомогою організації дієвої роботи ресурсних центрів.

Зміст та форми взаємодії родини та педагогічного колективу з питань освіти дитини регулюються угодою.

1.6. Педагог/вихователь/фахівець у галузі освіти як фасилітатор розвитку дитини

Фасилітатор (від англ. facilitate — допомагати, направляти, полегшувати), це фахівець, який стимулює процес розвитку людини, створює для цього атмосферу психологічної підтримки, обстановку інтелектуального й емоційного благополуччя.

Нова генерація педагогів дошкільної освіти має бути готовою до побудови освітнього простору в закладі дошкільної освіти, суголосного з цінностями гуманної філософії та педагогіки. Це передбачає сформованість гуманістичних цінностей у майбутніх педагогів, особистісної зрілості, широкого світогляду, високого рівня освіченості, а також практичну вмільість створювати відповідне означеним цінностям освітнє середовище, зокрема інклюзивно спрямоване, будувати взаємини з вихованцями на засадах партнерства, здатність до розуміння себе та іншого, розуміння конкретної ситуації буття. Заявлені гуманістичні цінності освіти, ідеї особистісно орієнтованої педагогіки, технології психолого-педагогічної підтримки, педагогіки розуміння та партнерства потребують визнання і прийняття гуманістичних цінностей викладацьким складом, що здійснює професійну підготовку майбутніх педагогічних працівників. Професійне навчання педагогів дошкільної та початкової освіти здійснюється на основі цілісної філософії розвитку особистості у період дитинства. Сучасна дошкільна освіта вимагає розвинених рефлексивних умінь вихователя. Педагог має бути здатний проявляти їх, орієнтуючись на вікові та індивідуальні особливості розвитку дітей, організаційні та змістовні характеристики освітнього процесу в різних групах дошкільного закладу.

1.7. Зміст та організація освітнього процесу

Удосконалення змісту дошкільної освіти передбачає запровадження принципу педагогіки партнерства, що ґрунтується на співпраці дитини, вихователя і батьків, особистісно орієнтованому, компетентнісному, діяльнісному та інтегрованому підходах, перевагах самостійної творчої діяльності дитини в освітньому процесі з урахуванням вікових особливостей психофізичного розвитку дітей, ігрової діяльності як провідної, забезпеченні рівного доступу всіх дітей до закладів дошкільної освіти.

Впровадження зазначених підходів до організації освітнього процесу передбачатиме повагу до дитини, пріоритет щасливого проживання дитиною сьогодення. Це є передумовою її повноцінного подальшого життя, визнання самоцінності дошкільного дитинства, його особливої ролі в розвитку особистості, збереженні дитячої субкультури.

Діяльнісний підхід до організації освітнього процесу є наріжним для забезпечення прояву активності дитини. Він передбачає пріоритет набуття особистого досвіду дитини та процесу його формування у всіх специфічно дитячих видах діяльності: руховій, ігровій, мистецькій, пізнавально-дослідницькій, господарчо-побутовій; спрямовує організацію освітнього процесу на отримання його результатів — відповідних компетентностей.

Компетентнісний підхід до організації освітнього процесу передбачає увагу до комплексних психолого-педагогічних впливів (педагогічних технологій, методів, способів), що сприяють становленню у дитини емоційно-ціннісного ставлення до природи, мистецтва, предметно-технічного та соціального світу, збагаченню відповідних знань, та, головне, здатності активно впроваджувати/відтворювати їх у творчій діяльності. Єдність емоційно-ціннісного ставлення до предмета пізнання, операційно-технічних знань, умінь, навичок та активне використання набутого індивідуального досвіду в нових умовах, характеризує сформованість життєвих компетентностей дитини та можливість емоційного, фізичного, когнітивного, соціального, креативного та загалом особистісного розвитку дитини дошкільного віку. В компетентностях збалансовано бажання, інтереси, наміри з набутими знаннями, уміннями, навичками та вольовими зусиллями особистості до регуляції своєї поведінки та діяльності.

Інтегрований підхід до організації змісту та процесу дошкільної освіти забезпечує формування цілісної реалістичної картини світу дитини, основ світогляду. Основними характеристиками інтегрованого освітнього процесу виступають: радісне проживання подій, смислове наповнення, активне залучення дитини у процес, взаємозбагачення соціальних контактів та предметно-змістових характеристик тих явищ, які засвоює дитина.

Особистісно орієнтований підхід до організації змісту та процесу дошкільної освіти передбачає визначення базових якостей особистості, розвиток її активності, самостійності, ініціативності та креативності як індикаторів ефективності освітнього процесу.

Надзвичайно важливим в освітньому процесі виступає єдність зусиль дорослих у формуванні відповідних життєвих компетентностей дитини, у тому числі дитини з особливими освітніми потребами. Це передбачає психолого-

педагогічне просвітництво батьків, психолого-педагогічний супровід та підтримку розвитку дитини в умовах родинного виховання, активне залучення батьків вихованців в освітній процес закладу дошкільної освіти.

1.8. Розвивальне освітнє середовище закладу дошкільної освіти

Створення сучасного універсального освітнього середовища (доступного, безпечного, розвивального) дає змогу ефективно використовувати потенціал різних моделей організації дизайну освітнього процесу із застосуванням сучасних технологій, що відповідають особливостям розвитку всіх дітей дошкільного віку (з особливими освітніми потребами, походження з корінних народів і національних меншин), а також створюють передумови забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою.

1.9. Наступність між дошкільною та початковою освітою в реалізації перспектив розвитку дитини

Наступність та перспективність розвитку дитини в закладах дошкільної та початкової освіти забезпечується завдяки:

– *узгодженості та цільовій єдності* в розвитку дитини на етапі дошкільної та початкової освіти;

– *визначенню спільних для дошкільної та початкової освіти принципів, підходів, намірів та адекватних віковим закономірностям дитини провідним видам діяльності*, які спрямовують розвиток дитини;

– *використанню різних форм та методів педагогічної роботи*, які відповідають віку дітей;

– *послідовному збагаченню результатів освіти*, які висвітлено у формуванні компетентностей дитини дошкільного та молодшого шкільного віку.

Збереження субкультури дошкільного дитинства спрямовує організацію освітньої роботи з дитиною в початковій школі з урахуванням адаптивного періоду, який передбачає активне використання провідної для дошкільного періоду ігрової діяльності та індивідуального досвіду, який здобула дитина у всіх специфічно дитячих видах діяльності, зокрема у спілкуванні з однолітками та дорослими, мовленнєвій, здоров'язбережувальній, мистецькій, господарській, пізнавально-дослідницькій.

Дошкільний вік є фундаментом розвитку базових компетентностей і навичок, необхідних людині протягом життя. Він передбачає синергійний, взаємодоповнювальний розвиток якостей та процесів, досягнення відповідної до цього віку психофізіологічної/тілесної та психологічної зрілості емоційного, інтелектуального, вольового розвитку. Це надає дитині можливість опанування нової соціальної ситуації розвитку — переходу до систематичного шкільного навчання з новою соціальною роллю учня та відповідними функціями та діями, які сприяють оволодінню новою навчальною діяльністю. Саме зрілість усіх якостей та процесів забезпечує успішність розвитку навчальних навичок на наступних етапах шкільного життя. У молодшому шкільному віці розгортається

навчальна діяльність, яка спирається на вікові надбання дитини дошкільного віку та потребує належних педагогічних впливів.

1.10. Обов'язки суспільства/громади у забезпеченні доступної та якісної дошкільної освіти

Суспільство/громада як важливий суб'єкт реалізації дошкільної освіти, спрямовує зусилля на ефективне функціонування мережі різних типів закладів дошкільної освіти: загального, комбінованого, компенсуючого, центрів розвитку дитини, дитячих будинків сімейного типу, закладів загальної середньої освіти з дошкільними відділеннями та ін. Так враховуються потреби територіальних громад, реалізується державно-громадське та державно-приватне партнерство в управлінні дошкільною освітою.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані утримувати заклади дошкільної освіти на рівні сучасних вимог до необхідної навчально-методичної та матеріально-технічної бази, педагогічних кадрів, а також з дотриманням вимог санітарного законодавства.

Частина 2. Становлення компетентностей дитини в умовах закладу дошкільної освіти

Компетентності формуються у просторі освітніх напрямів (освітніх ліній) роботи закладу дошкільної освіти через організацію педагогом базових (основних) видів діяльності, які збагачують досвід дитини та реалізуються як особистісне надбання дитини (результат розвитку) за підтримкою батьків в умовах родинного виховання.

Так, ланцюжок взаємопов'язаних понять між очікуванням та результатом освіти можна представити як цінності дошкільної освіти — напрям освіти (освітня лінія) — процес формування досвіду дитини в різних специфічно дитячих видах діяльності — результат (компетентність).

Отримання результату дошкільної освіти (компетентності дитини) — це відповідь на питання, як ми реалізуємо цінності та завдання дошкільної освіти, як спілкуємось, граємо з дитиною, підтримуємо розвиток її здібностей.

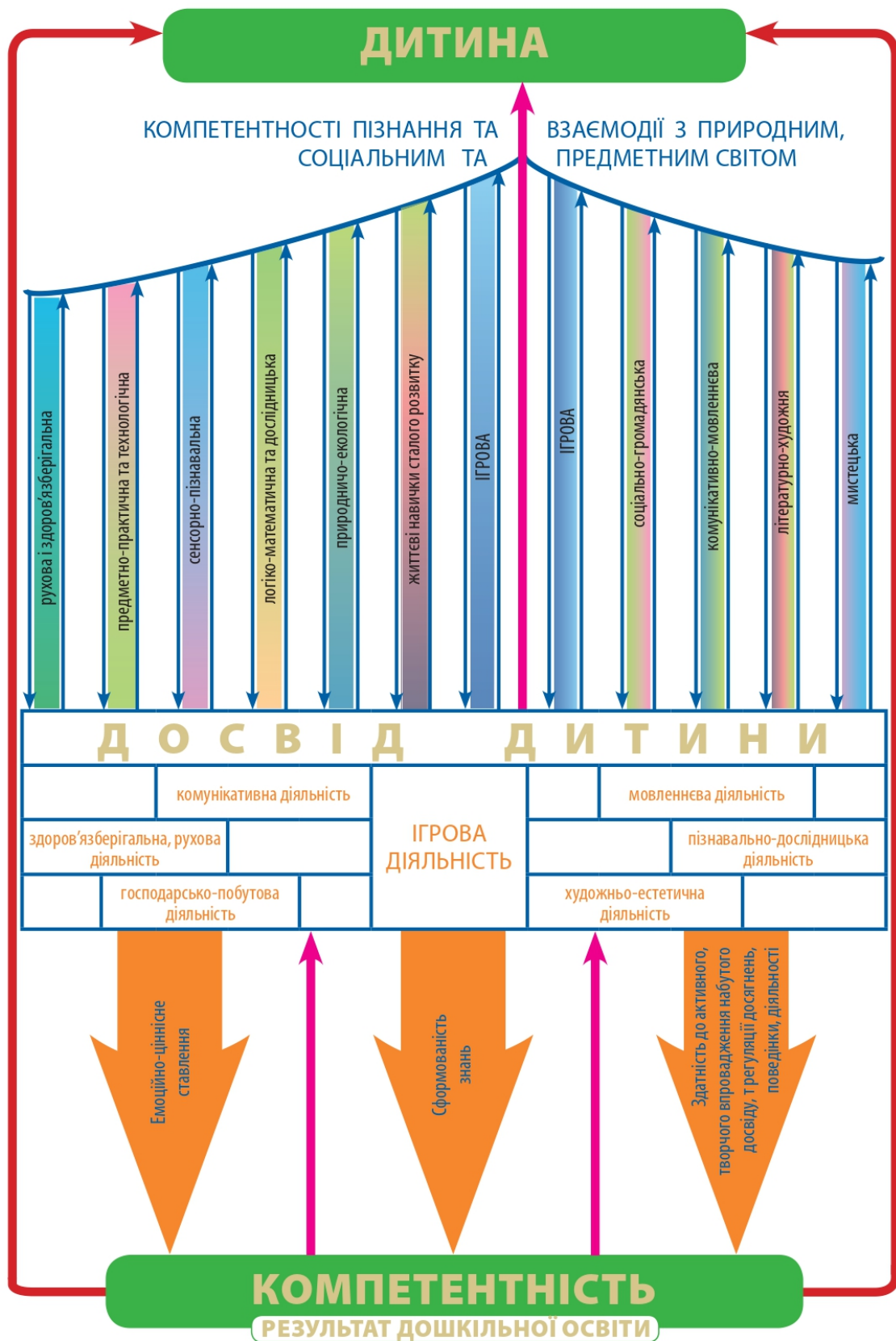
Компетентність як результат дошкільної освіти та особистісне надбання відображає систему взаємопов'язаних компонентів фізичного, психічного, соціального, духовного розвитку особистості дитини:

- емоційно-ціннісне ставлення;

- сформованість знань;
- здатність до активного, творчого впровадження набутого досвіду, тобто до регуляції досягнень, поведінки, діяльності.

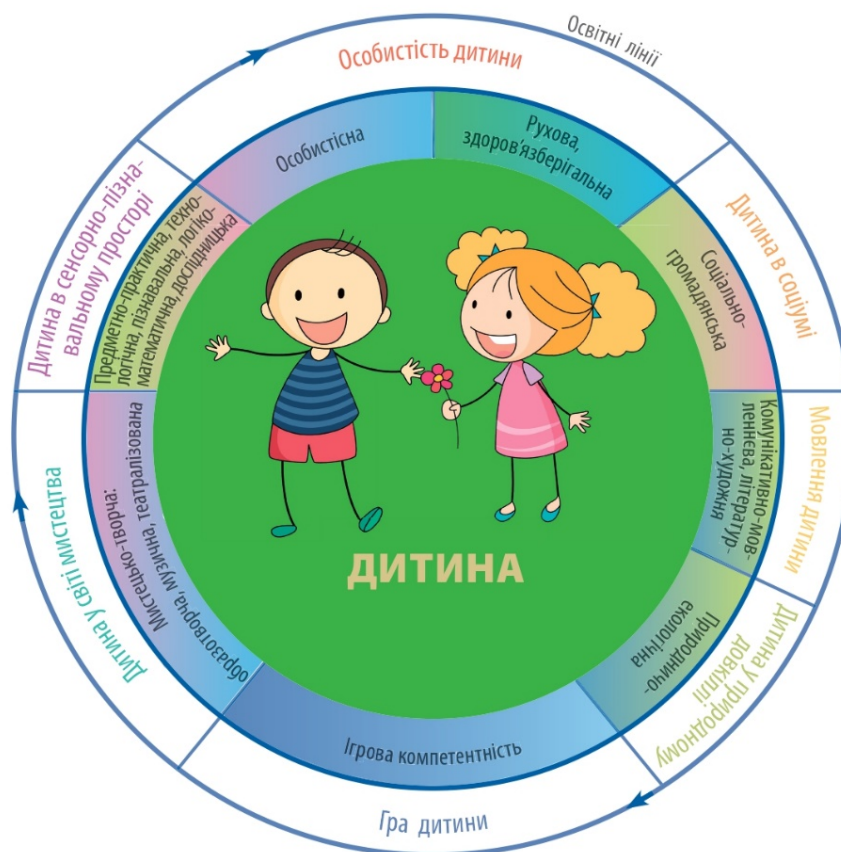
Тому компетентність, яка представляє досягнення дитини в емоційному ставленні до світу, знаннях та здатності до їх використання, характеризує цілісний розвиток дитини в єдності емоційного, когнітивного (інтелектуального), вольового розвитку або в єдності емоцій, інтелекту й волі, що проявляється в розвинених емоціях, зростаючої свідомості, керованої поведінки.

Базовий компонент дошкільної освіти характеризує компетентності пізнання та взаємодії дитини з природним, соціальним, предметним світом: ігрова, рухова і здоров'язбережувальна, предметно-практична та технологічна, сенсорно-пізнавальна, логіко-математична та дослідницька, природничо-екологічна з життєвими навичками сталого розвитку, соціально-громадянська, комунікативно-мовленнєва, літературно-художня, мистецька (художньо-продуктивна, музична, театралізована).

Малюнок-схема «Процес становлення компетентностей дитини дошкільного віку»

Цілісність в оцінці досягнень особистісного розвитку дитини дошкільного віку забезпечується інтеграцією та взаємозв'язком між освітніми лініями (напрямами та змістом освітнього процесу), видами діяльності, які є базовими для дошкільного віку, та компетентностями, що відображають індивідуальний досвід дитини.

Малюнок-схема «Освітні лінії ЗДО та компетентності дитини»

3. ІНВАРІАНТНИЙ СКЛАДНИК РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДИТИНИ

3.1. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Особистість дитини»

Рухова компетентність — це наявність стійкої мотивації дитини до щоденного прояву різних видів рухової активності, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, розвиток фізичних якостей.

Рівень рухової підготовленості є основою для формування навичок здоров'язбережувальної поведінки дітей дошкільного віку.

Здоров'язбережувальна компетентність — це сукупність елементарних знань про людину та її здоров'я, здоровий спосіб життя; стійка мотивація еколого-валеологічної спрямованості щодо пізнання себе та довкілля, яка спонукає до використання навичок здоров'язбережувальної поведінки; потреба в опануванні способами збереження та зміцнення власного здоров'я, орієнтованих на самопізнання та самореалізацію.

Компетентність як особистісне надбання дитини (результат розвитку)

Рухова компетентність

як прояв задоволення природної потреби у руховій активності, що забезпечує оптимальний рівень фізичної працездатності, виявляється у використанні засвоєних елементарних знань у галузі фізичної культури та умінь і навичок для вирішення рухових завдань у різних життєвих ситуаціях, має наступні характеристики.

Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє інтерес та потребу у фізичному вдосконаленні, емоційно реагує на власні досягнення у руховій сфері (пластичність, впевненість, виразність та естетика рухів).

Демонструє стійку позитивну мотивацію до активної рухової діяльності.

Виявляє позитивне ставлення до загартовувальних та гігієнічних процедур.

Сформованість знань: усвідомлює роль фізичних вправ у розвитку та зміцненні організму.

Здатна до пізнання основ фізичного розвитку.

Має сформовані життєво необхідні рухові уміння та навички, розвинені фізичні якості.

Має достатній руховий досвід, який дозволяє застосовувати адекватні фізичні зусилля для вирішення різноманітних життєвих ситуацій.

Знає та свідомо дотримується правил у рухливих,

Участь батьків

у розвитку рухової компетентності дитини

Підтримка батьками процесу формування рухової компетентності дитини може відбуватися шляхом:

- оформлення вдома фізкультурно-спортивного куточка;
- проведення спільного фізкультурного дозвілля щотижня;
- щоденне проведення ранкової гімнастики та інших видів рухової активності (спортивні та рухливі ігри, спортивні вправи, гімнастичні вправи на свіжому повітрі, різні оздоровчі технології).

<p>спортивних іграх та вправах (зокрема з елементами змагання); цінує чесність, виявляє спритність.</p> <p>Життєві навички: володіє власним тілом, свідомо реагує на елементарні потреби організму, витримує відповідно віку фізичне навантаження.</p> <p>Виявляє вольові зусилля у руховій діяльності, координації рухів, уміє орієнтуватися в просторі.</p> <p>Здатна самостійно застосовувати руховий досвід у повсякденному житті, оцінює і регулює можливості власного тіла.</p> <p>Володіє основними рухами (ходьба, біг, стрибки, лазіння, метання).</p> <p>Виконує з різних вихідних положень вправи на предметах, з предметами та без них.</p> <p>Володіє елементарними навичками загартування та особистої гігієни. Прагне бути охайною.</p> <p>Самостійно виконує основні гігієнічні процедури. Без нагадування дорослого користується основними гігієнічними засобами та предметами догляду за тілом; знає, що ними користуються індивідуально.</p> <p>Намагається контролювати власну поставу; усвідомлює вплив постави на здоров'я, зовнішню красу тіла, естетику рухів; виконує комплекс вправ для запобігання порушенням постави та плоскостопості.</p>	
<p>Здоров'язбережувальна компетентність</p> <p>здатність до застосування навичок здоров'язбережувальної поведінки відповідно до наявної життєвої ситуації, сформованість ставлень та цінностей, спрямованих на дотримання навичок здорового способу життя, збереження та зміцнення здоров'я як власного, так і оточуючих у повсякденній життєдіяльності.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення: усвідомлює цінність здоров'я, його значення для повноцінної життєдіяльності.</p> <p>Має потребу у засвоєнні способів збереження власного здоров'я, орієнтованих на самопізнання та самореалізацію.</p> <p>Виявляє позитивне ставлення до національних та сімейних здоров'язбережувальних традицій.</p> <p>Сформованість знань: володіє елементарними знаннями про основні чинники збереження здоров'я.</p>	<p>Участь батьків у розвитку здоров'язбережувальної компетентності дитини</p> <ul style="list-style-type: none"> – створення вдома здоров'язбережувального середовища та умов для самостійного пізнання довкілля у площині рухової сфери за допомогою власних зусиль дитини (стимулювання); – прилучення дітей до особистої та громадської гігієни; – формування стійкого інтересу до родинних

Знає, що для зміцнення здоров'я й запобігання захворюванням корисні рухова діяльність, правильне харчування, безпечна поведінка, догляд за тілом.

Усвідомлює, що може бути здоровою і хворою, розрізняє відповідні стани.

Знає про існування різних захворювань, толерантно ставиться до хворих однолітків.

Має уявлення про значення для збереження та зміцнення здоров'я і запобігання захворюванням загартування, щоденної ранкової гімнастики, плавання, масажу, гімнастичних і спортивних вправ, рухливих та спортивних ігор, безпечної поведінки, правильного харчування та дотримання питного режиму, гігієни тіла.

Здатна встановлювати залежність між здоровим розвитком людського тіла та повноцінним харчуванням. Називає основні групи продуктів харчування, відрізняє корисну їжу від шкідливої. Оперує назвами основних корисних напоїв, знає про їх роль для розвитку організму. Розуміє виняткове значення питної води для здоров'я, орієнтується в ознаках спраги й голоду.

Має уявлення про красу людського тіла. Визначає і правильно називає елементарні функціональні можливості людського організму. Орієнтується у призначенні органів чуття, дотримується правил їх охорони.

Усвідомлює, що людина народжується, проходить різні етапи життєвого шляху — дитинство, юність, зрілість, старість. Має елементарне уявлення про статеву належність. Орієнтується в ознаках своєї статевої належності; з повагою ставиться до протилежної статі.

Диференціює поняття «безпечне» і «небезпечне», усвідомлює важливість безпеки життєдіяльності (власної та інших людей). Знає правила безпечного перебування вдома, у закладі дошкільної освіти, на вулиці, на воді, льоду, ігровому, спортивному майданчиках.

Життєві навички: дотримується правил здоров'язбережувальної поведінки.

Орієнтується в основних показниках власного здоров'я (хороше самопочуття, відсутність больових відчуттів) та здоров'я оточуючих людей.

традицій здорового способу життя;

- закріплення навичок безпечної поведінки вдома та вулиці.

<p>Повідомляє дорослому про погане самопочуття, під його керівництвом виконує необхідні лікувально-профілактичні процедури.</p> <p>Уміє оцінювати власну поведінку та інших щодо дотримання здорового способу життя.</p> <p>Бере участь в оздоровчих та фізкультурно-розвивальних заходах.</p> <p>Орієнтується у правилах поводження з незнайомими предметами та речовинами; пожежної та електробезпеки; користуванні транспортом; в основних знаках дорожнього руху тощо.</p> <p>Усвідомлює до кого можна звернутись у критичній ситуації, демонструє здатність скористатися номером телефону основної служби допомоги (пожежна, медична, поліція). Володіє навичками безпечної поведінки при агресивному поводженні однолітків або дорослих.</p> <p>Результат освіти — здатність дитини адекватно діяти у різних життєвих ситуаціях без шкоди як для власного здоров'я, так і оточуючих.</p>	
---	--

3.2. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»

<p>Предметно-практична компетентність — обізнаність з працею дорослих, вияв інтересу й поваги до професій, здатність брати участь у спільній праці з дорослими, дітьми; творчий прояв себе у самостійній предметно-практичній діяльності;</p> <p>технологічна компетентність — здатність дитини з допомогою дорослого та самостійно організовувати спільну з однолітками діяльність, налагоджувати взаємини, творчо реалізувати задуми, які формуються у просторі предметно-практичної, предметно-ігрової (рухливі, дидактичні ігри, ігри з правилами), конструкторсько-будівельної, художньо-продуктивної, господарсько-побутової, дослідницької, пізнавальної, сенсорно-пізнавальної діяльності;</p> <p>сенсорно-пізнавальна, логіко-математична, дослідницька компетентність — наявність базису логіко-математичних, дослідницьких знань, які ґрунтуються на набутих дитиною уміннях і навичках, пізнавальному досвіді і забезпечують здатність дитини використовувати власну сенсорну систему в процесі логіко-математичної і дослідницької діяльності, яка формується у просторі предметно-практичної, предметно-ігрової, конструкторсько-будівельної, художньо-продуктивної, господарсько-побутової діяльності.</p>	
<p>Компетентність як особистісне надбання дитини (результат розвитку)</p> <p>Предметно-практична та технологічна компетентність</p>	<p>Участь батьків у розвитку предметно-практичної та технологічної компетентності дитини</p>

Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє інтерес і бажання до відтворення різних об'єктів навколишнього світу різними способами (конструювання, моделювання), засобами (різні види конструкторів), природним і штучним матеріалом та інструментами; виявляє повагу до людської праці, розуміє її важливість, встановлює зв'язок із життєвими потребами людини; емоційно реагує, переживає почуття радісного задоволення від процесу і результату власної предметно-практичної діяльності та колективної праці; виявляє зацікавленість предметно-практичною діяльністю з різними матеріалами; визначає ціннісну перевагу у виборі цікавих, конструктивних, предметно-практичних завдань, які передбачають участь у суспільно значущій діяльності спільно з дорослими та іншими дітьми; виявляє інтерес і повагу до професій, демонструє позитивне емоційно-ціннісне ставлення до людської праці та професійної діяльності дорослих.

Сформованість знань: знає предмети та їх властивості (матеріали з яких виготовляють речі (пластик, папір, метал, тканина, гума, глина тощо), використовує предмети за призначенням (знає техніку безпечного їх використання); має уявлення про виготовлення предметів довкілля (елементарні способи їх обробки (пошитий, вирізаний, видутий); володіє видами предметно-практичної діяльності: конструювання (з будівельного матеріалу, з паперу (оригамі, паперопластика), з природного матеріалу, з деталей конструкторів, із залишкового та допоміжного матеріалу), наочне моделювання (конструкцій, моделей явищ природи, наприклад часові моделі: ранок-день-вечір-ніч, пори року: зима-весна-літо-осінь), проєктування, технічна творчість (створення конструкцій, споруд, технічних елементів). Демонструє сформованість умінь розглядати конструкції, виокремлювати їх основні складові, співвідносити за розмірами, формами, розташуванням. Вміє визначати мету, завдання, прогнозувати кінцевий результат, планувати послідовність дій, узгоджувати власні дії з діями партнерів. Намагається відійти від зразка, проявляє фантазію, винахідливість, імпровізує,

Батьки можуть підтримувати формування предметно-практичної та технологічної компетенцій дитини завдяки:

- організації предметно-практичного осередку дитини вдома, наповнення його відповідними матеріалами: конструктивними, сенсорними, настільно-друкованими іграми; будівельними та художніми матеріалами;
- залученню дитини до виконання доручень вдома (скласти іграшки, полити квіти тощо);
- залученню дитини до ручної праці (hand-made) з різними матеріалами з метою удосконалення навколишнього життєвого простору;
- забезпеченню дитини необхідними матеріалами (конструкторами, папером, природним матеріалом, залишковим і допоміжним матеріалами);
- обговоренню з дитиною призначення предметів та їх безпечного застосування;
- розмові та бесіді з дитиною про властивості та призначення предметів.

використовуючи наявні ресурси, альтернативно застосовує предмети та матеріали, зважаючи на їх властивості, генерує ідеї та запалює у товаришів бажанням їх реалізувати. Долає труднощі самотійно або з допомогою дорослих та однолітків, прагне довести розпочату справу до логічного завершення, наполягає на розв'язанні завдання, навіть якщо їй це не вдалося, завершує завдання, повертаючись до нього у різні проміжки часу. Знає та виконує правила техніки безпеки та роботи з інструментами. Аналізує та оцінює результат своєї роботи та роботи однолітків, вносить корективи, виправляє помилки; турботливо ставиться до рукотворних виробів тощо. Розуміє важливість раціонального використання матеріалів, обережного ставлення до продуктів праці своїх та інших дітей і дорослих.

Життєві навички: дитина домовляється про спільну роботу з іншими, розподіляє обов'язки. Знаходить моделі об'єктів у довкіллі, співвідносить їх з предметами чи об'єктами дійсності, порівнює різні моделі одного й того самого об'єкта. Виокремлює потрібну інформацію про об'єкти довкілля з плану, моделі, схеми. Долучається до ручної праці (hand-made) з різними матеріалами з метою удосконалення навколишнього життєвого простору. Самостійно чи із незначною допомогою використовує побутові предмети за призначенням.

Сенсорно-пізнавальна, логіко-математична, дослідницька компетентність

Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє інтерес до цікавих конструктивних завдань, пов'язаних із інтелектуальним напруженням; мотивована на дослідження об'єктів і явищ дійсного світу, пізнання нового; демонструє емоційні переживання у результаті задоволення або незадоволення потреб і мотивів до об'єктів, що вивчаються; має пізнавальну потребу, стійкий інтерес до дослідницького пошуку як у спеціально створених проблемних ситуаціях, так і у вільній діяльності; демонструє володіння знаннями і способами діяльності, які дають змогу розв'язувати пізнавальні суперечності, досягаючи результату; визначає ціннісну перевагу у виборі цікавих,

Участь батьків у розвитку сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної та дослідницької компетентності дитини

Батьки мають підтримувати формування

сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної і дослідницької компетентності дитини завдяки:

- організації предметно-практичного осередку дитини вдома, наповнення його

конструктивних, логічних завдань, які передбачають розумове напруження, містять елемент новизни, пов'язані з необхідністю замислюватися; демонструє позитивне емоційно-ціннісне ставлення до математики, математичного матеріалу, дослідницької діяльності; виявляє внутрішню пізнавальну потребу виконувати логіко-математичні, дослідницькі завдання; відчуває задоволення від інтелектуальних труднощів, докладає вольових зусиль для їх подолання, наполегливо шукає способи розв'язання логіко-математичного, дослідницького завдання; демонструє інтерес до самостійного розв'язання складних математичних ситуацій, проблемно-пошукових завдань, висуває гіпотези, формулює власні розумові висновки, перевіряє їх, здійснює самоконтроль.

Сформованість знань: має уявлення про основні математичні поняття «число», «величина», «форма», «простір», «час», «колір»; демонструє сформованість логіко-математичних уявлень у предметно-практичній і дослідницькій діяльності; правильно називає еталони площинних та об'ємних геометричних форм, просторові напрями, одиниці вимірювання часу, параметри величини, усвідомлює зв'язки між кількісними, порядковими числівниками, просторовими, часовими поняттями, встановлює причини та наслідки; знає і свідомо використовує термінологію елементарної математики у власному мовленні; встановлює залежності між числами натурального ряду, величинами, просторовими ознаками; володіє основними одиницями вимірювання часу, величини; володіє універсальними знаннями та уявленнями про взаємодію матеріалів, об'єктів довкілля, розуміє систему конкретних предметних взаємодій; розуміє і правильно вживає терміни і позначення досліджуваних матеріалів; знає і розуміє послідовність проведення досліду, правила безпеки під час проведення фізичних експериментів; виконує практичні і розумові дії, виявляє нові сторони і властивості об'єктів, на цій основі отримує нові знання про об'єкти довкілля.

Життєві навички: дитина здатна спрямовувати

відповідними матеріалами: конструктивними, сенсорними, настільно-друкованими іграми, будівельними матеріалами, інтелектуальними (лабіринти, конструктори, кубики, мозаїки, Лего) іграшками, книгами пізнавального змісту (дитячі енциклопедії, художні твори, словники);

- спільним сімейним іграм і розвагам, вікторинам, конкурсам логіко-математичного змісту;
- елементарним дослідам та експериментам з матеріалами, речовинами на побутовому рівні з залученням дитини до коментування процесу дослідження та до спільного аналізу його результатів;
- вправам, іграм, завданням, запитанням математичного змісту під час прогулянок і спостережень в природі, пізнавальних розмов та бесід з дитиною;
- доцільній організації до планування часу сімейних справ, планування життєдіяльності у вихідні та святкові дні.

сенсорні процеси відчуття, сприйняття, увагу на пізнання об'єктів довкілля; диференціювати сенсорні еталони за ознаками форми, величини, кольору, просторового розташування; здатна за допомогою власної сенсорної системи досліджувати предмети й об'єкти дійсного світу, виявляти в них спільне і відмінне; використовувати різні способи обстеження, раціональні прийоми порівняння, набуті у процесі взаємодії з дорослими і однолітками; доцільно, усвідомлено використовувати елементарні математичні знання (в межах програмових вимог) у знайомих та нових пізнавальних ситуаціях; знаходити різні варіанти розв'язання логіко-математичних завдань; аналізувати, узагальнювати, класифікувати, групувати предмети, об'єкти за ознаками форми, величини, кількості, кольору, здійснювати серіацію, елементарне кодування властивостей та якостей предметів, об'єктів та ситуацій; робити висновки та узагальнення, самостійно виправляти помилки, оцінювати результати власної роботи; надавати чіткі відповіді, міркувати, застосовуючи словесні конструкції типу «і», «чи», «або», «якщо..., то... але», «всі», «деякі», самостійно приймати рішення, виявляти вольові, лідерські якості в груповій, парній взаємодії, висувати власні пропозиції, наполегливо досягати кінцевої мети у розв'язанні логіко-математичних, пошуково-дослідницьких завдань.

3.3. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина в природному довкіллі»

Природничо-екологічна компетентність — це здатність дитини до природодоцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, що ґрунтується на емоційно-ціннісному ставленні до природи, знаннях її законів та формується у просторі пізнавальної, дослідницької, трудової, ігрової діяльності.

Навички, орієнтовані на сталий розвиток, засвідчують сформованість у дитини моделей поведінки сталого способу життя, що виявляються у сформованості початкових уявлень про сталі дії і поведінку, усвідомленні дошкільниками необхідності збереження ресурсів планети й особистої причетності до цього; розвиненості у дітей ефективних звичок соціальної поведінки, поводження з природними ресурсами та збереження природи і бажання так діяти.

Компетентність як особистісне надбання дитини

Участь батьків у розвитку

(результат розвитку)

Природничо-екологічна компетентність та навички, орієнтовані на сталий розвиток

Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє інтерес до пізнання природи рідного краю, близького оточення, України. Емоційно реагує на природне довкілля; демонструє інтерес до пізнання різних об'єктів і явищ планети Земля і видимих об'єктів Космосу; виявляє повагу до різних форм життя; позитивно реагує на ситуації взаємодії з різними об'єктами природи; виявляє інтерес до різних видів діяльності, що забезпечують пізнання природи і формування навичок природодоцільної поведінки.

Сформованість знань: має загальні уявлення про природу планети Земля і Всесвіту; розуміє, що Земля є частиною Космосу, а всі його об'єкти (зорі, планети, комети, метеорити тощо) знаходяться дуже далеко; володіє елементарними уявленнями про дослідження Космосу людиною; знає, що є живі і неживі об'єкти природи на планеті Земля; розуміє, що до живих об'єктів природи належать рослини, тварини, люди, а до неживих — повітря, вода, пісок, глина, каміння, жива земля — ґрунт; усвідомлює зв'язки між рослинами і тваринами, їх функції в природі; встановлює залежність живих об'єктів природи від екологічних факторів; розуміє особливості та умови розвитку рослин (фази розвитку, екологічні фактори, поживність ґрунту, догляд), існування тварин (стадії розвитку, залежність від середовища існування, реакції на сезонні зміни; усвідомлює поділ рослин і тварин на групи; знає, що є дикорослі і культурні рослини, дикі, свійські тварини; знає правила поведінки з ними; володіє знаннями про основні властивості неживих об'єктів природи (повітря, води, піску, глини, каміння), які може виявляти під час елементарних дослідів; усвідомлює значення назв-характеристик окремих властивостей об'єктів та фізичних явищ навколишнього світу (твердість, м'якість, сипучість, в'язкість, плавучість, розчинність; швидкість, напрямок тощо); володіє назвами штучних матеріалів, виготовлених людиною із природної сировини (метал, гума,

природничо-екологічної компетентності дитини та навичок, орієнтованих на сталий розвиток

Створення батьками умов, орієнтованих на сталий розвиток, полягає у:

- наданні дитині власного прикладу поведінки в стилі сталого розвитку прояві відповідального, розумного і виваженого ставлення до розв'язання екологічних проблем;
- виявленні прихильності до прогресивного світового руху за сталий розвиток свого міста, країни, планети;
- ознайомленні дитини та інших членів родини з інформацією про те, як зберігають природні ресурси в нашій країні та інших країнах світу;
- формуванні у різний спосіб уявлень про екологічні проблеми свого міста, селища;
- демонстрації та поясненні причинно-наслідкових зв'язків всередині природного комплексу, взаємозв'язку всього живого із середовищем, в якому живуть його представники;
- формуванні у дитини поняття про себе як про жителя планети Земля, від якого також залежить життя всього живого;
- залученні дитини до участі в трудових десантах з висаджування рослин у вашому селищі чи місті,

тканина, пластик, папір тощо); знає ознаки пір року і явищ природи; усвідомлює, що життя людини неможливе без природи; обізнана з позитивним і негативним впливом людини на природне довкілля; свідомо використовує знання про природу в різних видах діяльності та життєвих ситуаціях; орієнтується в діяльності людини, спрямованій на збереження, відтворення й охорону природи.

Життєві навички: дитина виявляє здатність спостерігати за природними об'єктами та явищами планети Земля та видимими об'єктами Космосу; спроможна класифікувати та групувати природні об'єкти рослинного й тваринного світу за характерними ознаками; виявляє здатність самостійно чи з незначною допомогою дорослого проводити нескладні досліди з пізнання властивостей об'єктів природи; спроможна дотримуватися правил природодоцільної поведінки, відгукуватися на пропозиції дорослого зберігати й покращувати природне довкілля чи надавати допомогу живим об'єктам природи; здатна спостерігати за явищами природи та помічати зміни у стані природи й погоди, оцінювати метеорологічні явища (температура повітря, вітер, опади тощо); здатна до адекватної поведінки на основі оцінки природних явищ та стану погоди; відповідально ставиться до вирощування рослин, догляду за домашніми улюбленцями та піклується про них (кіт, цуценя, рибки та ін.); спроможна дотримуватися правил природодоцільної поведінки, послуговуючись знаннями законів природи, відгукуватися на пропозиції дорослого покращувати природне довкілля чи надавати допомогу живим об'єктам природи.

звільненні території від засмічення, наданні прикладу в підтримуванні чистоти вулиць і власного приміщення;

- демонстрації дитині зразків дружнього ставлення до близьких і знайомих, що проявляється у дотриманні мовленнєвого етикету, наданні допомоги тим, хто її потребує, виявленні вміння домовлятися тощо.

3.4. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Гра дитини»

Ігрова компетентність — це здатність дитини до розвитку особистісного потенціалу (фізичного, психічного, соціального, духовного), наявність творчих здібностей, самостійності, ініціативності, організованості, сформованість стійкого інтересу до пізнання довкілля і реалізації себе.

Формується у численних видах ігор: творчих: 1) *сюжетно-рольові* (сімейні, побутові, суспільні); 2) *будівельно-конструктивні*; 3) *ігри на теми літературних творів* (драматизація, інсценування); іграх з правилами: 1) *рухливі* (великої, середньої, малої рухливості; сюжетні ігри з предметами; за переважанням основного руху (з бігом, стрибками тощо); ігри-естафети; 2) *дидактичні ігри*

(словесні, з іграшками, настільно-друковані); народні ігри (забави, рухливі, дидактичні, обрядові).

Компетентність як особистісне надбання дитини
(результат розвитку)

Ігрова компетентність

Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє інтерес до ігрової діяльності, висловлює емоційне ставлення до гри, має улюблені сюжети ігор та улюблені ролі, використовує власний та опосередкований досвід (казки, мультфільми, культурно-суспільного надбання) для створення ігрових задумів; мотивований на цінності групової солідарності (людяність, відповідальність, справедливість, самовладання); виявляє інтерес до ігрової діяльності; усвідомлює себе активним учасником ігрової діяльності; характеризує широке коло об'єктів довколишньої дійсності; створює та реалізує ігрові задуми (враховуючи власні пізнавальні, соціальні, моральні, естетичні потреби); виявляє знання та моральні уявлення; має інтерес до довкілля, взаємин дітей та дорослих; відповідально ставиться до вибору та виконання ігрової ролі; виявляє ставлення до реальних та уявлених ігрових подій, ситуацій; відтворює свої життєві враження у рольовій грі, використовуючи виразні засоби; мотивована на цінності дружності та позитивного спілкування; має пізнавальну потребу у моделюванні взаємин із партнерами по грі; виявляє повагу до думки іншого, реагує на зміни у правилах гри, демонструє інтерес до ігор інших дітей.

Сформованість знань: має уявлення про різні види ігрової діяльності, види ігор, у які можна пограти; знає дії у творчих іграх та у іграх з правилами; вміє залучати та приймати партнерів до спільної гри; обирає безпечне місце та атрибути для гри; знає зміст сюжетно-рольових, конструкторсько-будівельних, дидактичних, словесних, настільно-друкованих, рухливих зі співом і діалогом, режисерських, театралізованих, українських народних іграх; демонструє сформованість рольових способів поведінки; свідомо використовує норми та етикет спілкування

Участь батьків у розвитку ігрової компетентності дитини

Підтримка батьками процесу формування ігрової компетентності дитини полягає у такому:

- створенні в домашніх умовах мобільного ігрового простору;

- виявленні батьками поваги до гри як засобу формування базових якостей особистості дошкільників;

- інтересі до ігор дитини в садочку й урахуванні її ігрових інтересів у домашніх умовах;

- підтримці бажання дитини грати з іншими дітьми;

- емоційній позитивній реакції на самостійні ігри дітей;

- збагаченні емоційної сфери дитини враженнями від театральних, літературних творів з подальшим відображенням їх у грі;

- влаштуванні домашніх ігрових програм, залученні дітей до участі в ігрових проєктах та інших формах ігрової діяльності, які організовує заклад дошкільної освіти;

- організації спільної з

в іграх; розуміє, як використовувати предметно-ігрове середовище для гри; знає ігри та іграшки в садочку та вдома (образні, сенсорно-дидактичні, дерев'яні, технічні, настільно-друковані), використовує їх у самостійних іграх; втілює свої життєві враження; встановлює причини та наслідки вдалої та невдалої гри.

Життєві навички: дитина здатна ініціювати організацію гри з однолітками за власним вибором. Самостійно обирати тему для гри, розвивати сюжет на основі досвіду та знань, отриманих на заняттях, з літературних творів і казок. Вправляється у дотриманні правил рольової взаємодії (узгодження, рівності, управління тощо). Разом з іншими дітьми облаштовує ігрове середовище, розподіляє ролі, намічає загальну лінію розвитку сюжету гри, зміст гри та ігровий простір. Адаптує свою поведінку відповідно до правил, самостійно їх застосовує у нових ситуаціях, чітко їх дотримується до закінчення гри, контролює, щоб усі учасники їх виконували. Вміє підпорядковувати власні дії ігровим задумам, пропонувати учасникам гри сюжет, комбінувати у сюжеті різні події та індивідуальні задуми, приймати пропозиції інших дітей, ініціювати та планувати розгортання сюжету на основі узгодження пропозицій всіх учасників ігрового процесу, визначати перспективи гри; використовувати в іграх різні іграшки відповідно до її змісту, добирати та змінювати іграшки у її процесі, використовувати предмети-замінники; конструювати ігрове поле за допомогою різного підсобного матеріалу згідно з темою або за умови відсутності потрібного інвентарю. Вміє налагоджувати партнерські взаємини завдяки діалогічному спілкуванню на основі ігрового задуму, рольової взаємодії або особистих уподобань, проявляє товарицькість, толерантність, зважає на думку інших, стримує агресивні прояви, конструктивно розв'язує конфлікти, радіє спільному успіху, дотримується норм та етикету спілкування, висловлює у делікатній формі своє непогодження з пропозиціями ровесника, його діями із розподілу ролей, іграшок, обов'язків. Використовує розгорнуті та узагальнені ігрові дії (предметні та умовні, які поступово переходять в

дитиною гри, придумуванні нових ігор з іграшками;

- створенні ситуацій для ігор у колі інших дітей, обговоренні ігрових вражень дитини;

- відвідуванні різних соціальних інституцій для збагачення дитини рольовим досвідом і сюжетами;

- читанні книжок і слуханні аудіотворів, відвідуванні театральних вистав;

- забезпеченні дитини відповідними віку іграшками та предметами;

- традиції радитися з дитиною про придбання нових іграшок;

- поясненні дитині призначення іграшок та їх безпечного застосування.

уявні), які логічно пов'язані між собою. Для реалізації ролі широко використовує різні засоби виразності (варіація виразів обличчя, емоційно-виразні рухи, міміка, пантоміміка, тембр голосу, рольове мовлення), відображає у ролі не лише узагальнений характер людей, їх діяльності, подій, а й типізує, індивідуалізує їх. Доводить розпочату гру до кінця, аналізує та оцінює результати власної діяльності, ділиться з дорослими та однолітками враженнями після гри, порівнює свою гру з грою однолітків, передає свій досвід партнеру по грі.

Уміє домовлятися, прислухатися до думки партнерів по грі, аргументовано доводити свою думку, долати труднощі, конструктивно розв'язує конфліктні ситуації. Адекватно оцінює результати власних дій та дій товаришів по команді, виявляє взаємні прихильності, симпатії та антипатії, надає перевагу грі як провідній діяльності; використовує власний досвід для створення ігор; здатна гратися сама та з однолітками у різних ролях, дотримується правил гри; обирає ігри та іграшки; управляє собою під час реалізації власного або спільного задуму, враховує думку партнерів по грі, виявляє вміння залучити до гри партнерів; проявляє відповідальність щодо додержання своєї ролі та виконання правил гри; може вибирати ігри; характеризує задоволеність грою; виявляє вміння робити висновки, чому відбулися ті чи інші події; самостійно чи з незначною допомогою виконує розподіл ролей у грі, виявляє здібності творчо розвивати або придумувати ігри.

3.5. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина в соціумі»

Соціально-громадянська компетентність — це ціннісне ставлення дитини до себе, своїх прав і прав інших, до міжособистісної взаємодії з членами сім'ї, родини, іншими людьми, однолітками в соціально-громадянському просторі, до культурних надбань українського народу, представників різних національностей і культур; здатність та прояв особистісних якостей, соціальних почуттів, любові до Батьківщини; готовність до посильної участі у демократичних процесах, що відбуваються у дитячих осередках, громаді, суспільстві.

Компетентність як особистісне надбання дитини,
(результат розвитку)

Соціально-громадянська компетентність

Емоційно-ціннісне ставлення: усвідомлює власну

Участь батьків у розвитку соціально-громадянської компетентності дитини

Підтримка батьками процесу формування соціально-

роль (у сім'ї, групі однолітків, соціально-громадянському просторі) та демонструє інтерес до власної активності у різних видах діяльності. Має уявлення про себе як члена громади, суспільства. Усвідомлює, що прізвище та ім'я вказують на її належність до роду, своєї родини, її традицій і звичаїв.

Демонструє інтерес до загальнолюдських цінностей (здоров'я, сім'я, повага і любов до батьків, роду, держави, Батьківщини, дружба, мир, доброта тощо), громадянських цінностей (обов'язки перед іншими людьми, повага прав, честі та гідності інших людей), цінностей спілкування, діяльності, самозбереження. У різних видах діяльності проявляє особистісні якості: самостійність, відповідальність, працелюбність, лідерство, людяність, спостережливість, справедливість, ініціативність, активність, креативність та ін.

Виявляє зацікавленість до спілкування із знайомими дорослими, однолітками, молодшими та старшими за себе дітьми; проявляє обачливість до незнайомих людей. Демонструє інтерес до національних, народних, культурних цінностей свого народу та інших культур. Цінує культуру українського народу, його історичне минуле, мову, звичаї, традиції. Емоційно реагує на власну участь у всіх процесах, що її стосуються: вміє співпереживати та співчувати. Оптимістично ставиться до труднощів та визначає шляхи їх подолання. Пропонує, звертається, приймає, за потреби, допомогу від рідних, близьких, знайомих. Ідентифікує себе та діє відповідно до соціальної ролі: донька/ син/ брат/ сестра/ онука/ онук/ друг тощо.

Уміє впізнавати та називати різні емоції; керувати власними емоціями, виражає почуття за допомогою слів, міміки, жестів; пояснює причину своїх емоцій. Виявляє почуття власної гідності, емпатію, розуміє емоційні стани інших людей (радість, сум тощо).

Сформованість знань: має уявлення про себе, свою сім'ю/родину/рід, заклад дошкільної освіти, Батьківщину, рідну домівку; знає і розповідає про звичаї і традиції сім'ї, українського народу.

Має уявлення про місце кожної людини в соціальному середовищі. Усвідомлює необхідність

громадянської компетентності дитини має відбуватися шляхом:

- залучення дитини до участі в житті сім'ї / родини, закладу дошкільної освіти, громади в різних формах дозвілля, проведенні свят, спільних подорожей, прогулянок тощо;

- розповіді дитині про важливі події в житті сім'ї / родини, міста, громади;

- розмов про права дитини на висловлювання особистих поглядів і думок, досвіду;

- заохочення дитини до спілкування й участі в спільних справах, наприклад пошук інформації, відповідей на запитання, врахування дитячих інтересів та побажань у плануванні родинного дозвілля;

- прояву поваги і довіри по відношенню до дитини;

- бесід про взаємини з іншими людьми, про повсякденну діяльність та значущі події, у яких доведеться брати участь дитині;

- обговорення різних прикладів і моделей поведінки, зокрема з власного досвіду;

- дотримання разом із дитиною загальноприйнятих форм ввічливості під час спільних видів діяльності (ігрова, трудова, спілкування тощо).

дотримання морально-етичних норм суспільства. Володіє почуттям власної гідності як представника українського народу та громадянина. Розуміє, усвідомлює та демонструє відкритість до представників різних національностей і культур. Розуміє та поважає відмінності: грається з дитиною, яка відрізняється від неї; виявляє позитивний інтерес до відмінностей інших дітей; використовує прийнятні назви, коли обговорюються відмінності (етнічні, культурні, фізичні).

Життєві навички: розуміє свої права та права інших, виявляє повагу до них. Здатна відстоювати власну думку; усвідомлює те, що інші люди переживають різні емоційні стани, їм буває радісно, боляче, образливо тощо. Набуває індивідуального досвіду у спільній життєдіяльності, умінні співпрацювати, відстоювати власну позицію, домовлятися, узгоджувати особисті потреби з потребами інших. Звертається по допомогу до однолітків та знайомих чи надає їй, вміє отримувати задоволення від допомоги. Дотримується соціальних правил та норм поведінки, демонструє відповідальність за свої вчинки, набуває досвіду культури демократії. Бере участь у розробленні правил / повсякденних практик співжиття в родині, групі закладу дошкільної освіти, колі друзів; дотримується домовленостей / правил у щоденній життєдіяльності та на цьому підґрунті формує власні цінності і переживання. Вживає у спілкуванні з дорослими й однолітками ввічливі слова. Розв'язує конфлікти мирним шляхом. Пропонує ідеї для гри, долучається до різних видів діяльності, бере участь у прийнятті рішень щодо особистих питань та життя колективу. Визнає цінності демократії (готовність брати на себе відповідальність, вміння висловлювати власну думку та приймати думку іншого, вміння розв'язувати конфлікти шляхом діалогу; вміння слухати й спостерігати). Демонструє патріотичні почуття до рідної мови, культури, лідерські якості.

3.6. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Мовлення дитини»

Мовленнєва компетентність — здатність людини продукувати свої звернення, думки, враження тощо в будь-яких формах мовленнєвого висловлювання за допомогою вербальних і невербальних засобів. Мовленнєва компетентність як

здатність людини за допомогою мови і мовлення пізнавати світ і взаємодіяти зі світом у всіх видах діяльності. Мовленнєва компетентність об'єднує фонетичну, лексичну, граматичну, діалогічну, монологічну компетенції та засвідчує їх взаємозалежність і взаємозумовленість.

Комунікативна компетентність засвідчує вмотивованість дитини до взаємодії з однолітками і дорослими, здатність будувати діалог у різних формах конструктивної взаємодії, підтримувати партнерські стосунки, здатність заявляти про свої наміри і бажання, узгоджувати свої інтереси з іншими, домовлятися, за потреби аргументовано відстоювати свою позицію.

Літературно-художня компетентність відображає **ціннісне ставлення дитини** до друкованої чи електронної книги, художнього слова як культурного явища, розвинене художньо-естетичне сприйняття літературних і фольклорних творів, достатній для художньої комунікації рівень літературознавчої обізнаності, здатність відтворювати художньо-естетичні враження від сприйнятого засобами різних видів художньо-мовленнєвої діяльності.

<p>Компетентність як особистісне надбання дитини (результат розвитку)</p> <p>Мовленнєва компетентність</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення: дитина свідомо намагається говорити виразно і правильно рідною мовою, чітко промовляючи звуки і слова. Виявляє любов до рідної мови, повагу до державної та інших мов представників національних меншин України. Незалежно від національної належності дитина як громадянин України виявляє інтерес та позитивне ставлення до української мови як державної, прагнення до вільного спілкування з іншими дітьми і дорослими українською мовою. Прагне до удосконалення свого мовлення для оволодіння надбаннями української культури та інших національних культур народностей нашої країни.</p> <p>Сформованість знань: розуміє, що в Україні українська мова є державною; розрізняє близькі, але неоднакові звуки рідної та української мов; розпізнає нові звуки; правильно й чітко вимовляє всі звуки української мови та наголошує слова відповідно до орфоепічних норм української мови; слухає і розуміє мовлення дорослих, казки, оповідання, вірші, запам'ятовує їх; оволодіває чіткою вимовою всіх звуків рідної мови та звукосполучень відповідно до орфоепічних норм; володіє мовними і немовними засобами виразності;</p>	<p>Участь батьків у розвитку мовленнєвої компетентності дитини</p> <p>Підтримка батьками формування комунікативної компетентності дитини може бути забезпечена такими діями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дотримання у розмовах з дитиною правил літературної мови, своєчасне виправлення мовлення дитини; - привертання уваги дітей до звукового складу рідної мови, регулярне залучення дітей до ігор на визначення місця звука в слові; - розмови з дитиною, спонукання її до запитань; - доречне вживання прислів'їв, приказок, пояснення незнайомих дітям слів; - використання різних життєвих ситуацій для спонукання дитини до опису предметів й об'єктів, розповідання про різні події, переказування змісту
--	--

має розвинений фонематичний слух і мовленнєве дихання. Має збалансований запас слів із різних освітніх ліній; у словнику наявні слова всіх частин мови, різного типу творення.

Вживає всі частини мови, граматичні категорії, різні за складністю типи речень; володіє елементарними навичками корекції та самокорекції мовлення; узгоджує слова у словосполученнях і реченнях згідно з мовними нормами (рід, число, відмінок, дієвідміна, клична форма тощо). Має знання основних норм культурного мовлення.

Життєві навички: виявляє здатність ефективно спілкуватися рідною мовою. Незалежно від національної приналежності дитина як громадянин України володіє діалогічним і монологічним мовленням українською мовою: ініціює, продовжує і завершує діалог, використовуючи етикетну українську лексику; переказує невеличкі тексти та казки, складає різні типи розповідей (описові, сюжетні, з власного досвіду тощо) як за зразком вихователя, так і самостійно. Дитина здатна володіти правильною звуковимовою, регулювати дихання і темп у процесі мовлення; володіти силою, висотою, тембром голосу; має розвинений фонематичний слух, навички звукового аналізу простих слів. Дитина виявляє здатність говорити граматично правильно, вживати прості й складні речення; ініціювати й підтримувати розмову, орієнтуватись у ситуації спілкування; самостійно будувати різні типи діалогів; здатність своєчасно відповідати на запитання і звертатись із запитаннями, використовуючи мовленнєві форми етикету.

Виявляє здатність будувати різні види розповідей (описові, із власного досвіду, сюжетно-тематичні, творчі тощо), переказувати зміст художніх творів; здатність складати за заданим планом і самостійно казки та різні види творчих розповідей; здатність користуватись пояснювальним мовленням (пояснювати хід гри, майбутній сюжет малюнка, виробу; планувати і пояснювати, регулювати дії); імпровізувати, розмірковувати про предмети, явища, події, друзів; робити елементарні узагальнення, висновки; висловлювати зв'язні самостійні оцінні судження стосовно різних явищ,

мультфільмів і прочитаних книжок;

- створення ситуацій (у магазині, у поліклініці, на дитячому майданчику тощо), які б забезпечили вправління дитини у зверненні до дорослого чи дитини із запитанням чи пропозицією;

- ініціювання відвертих розмов з дитиною як рівноправним співрозмовником, адже це сприяє розвитку її пізнавального інтересу;

- правильна організація пізнавальних бесід, що передбачає відмову від самостійних повних відповідей на запитання дитини, спонукання її до висловлення своєї думки, допомога в розмірковуванні аргументуванні, доведенні справедливості своїх припущень;

- залучення дитини до планування спільних родинних справ, промовляння визначеної послідовності дій;

- привчання дитини планувати власні дії, чітко промовляючи послідовність кроків до реалізації задуманого;

- привчання аналізувати одержаний результат, рефлексувати, розбираючи, що сприяло чи заважало, ускладнювало досягнення задуманого.

<p>подій, поведінки людей, героїв художніх творів. Виявляє здатність до словесної творчості у різних видах мовленнєвої діяльності.</p>	
<p style="text-align: center;">Комунікативна компетентність</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє інтерес до комунікації з іншими людьми; активного спілкування у різних повсякденних ситуаціях, як при безпосередньому контакті, так і у телефонній розмові або спілкуванні в інтернеті. Цінує гарні стосунки з рідними, знайомими, друзями і тому намагається не конфліктувати, враховувати інтерес інших, узгоджувати з ними свої дії, діяти разом, злагоджено.</p> <p>Сформованість знань: володіє етикетними комунікативними формулами (привітання, звернення, прохання, висловлення подяки, вибачення тощо); вміє будувати конструктивні діалоги, полілоги між двома-чотирма дітьми. Активно використовує різні форми мовленнєвих висловлювань відповідно до ситуацій. Може проаналізувати та пояснити причини виникнення суперечливих чи конфліктних ситуацій, виявляє суперечності (невідповідності) та аргументи «за» і «проти», висуває версії можливого розгортання подій («Що б сталося, якби?», «Слід вчинити так..., тому що...» та ін.). Вільно й невимушено вступає в розмову з дітьми і дорослими, використовуючи різні форми звертання та репліки; виявляє ініціативу у спілкуванні, будує різні типи діалогу.</p> <p>Життєві навички: виявляє здатність домовлятися («Нумо так...»), звертатися по допомогу («Допоможіть мені, будь ласка»), пропонувати допомогу («Я можу вам допомогти»); здатність використовувати різні вербальні та невербальні засоби для привітання, висловлення подяки тощо. Спроможна будувати конструктивні діалоги між двома-чотирма дітьми і підтримувати їх, брати участь у перемовинах. Тримається в діалозі невимушено, розмовляє тактовно.</p>	<p style="text-align: center;">Участь батьків у розвитку комунікативної компетентності дитини</p> <p>Підтримка батьками формування комунікативної компетентності може бути забезпечена такими діями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нагадування дитині про необхідність дружнього спілкування (привітання, прохання про допомогу, пропонування допомоги чи підтримки, висловлення подяки), демонстрація власного позитивного прикладу такої поведінки; - демонстрація їй способів комунікації за допомогою гаджетів, обговорення їх переваг і недоліків, порівняно з живим спілкуванням; - надання можливості дитині брати участь у розмові з близькими чи знайомими по телефону, допомога в засвоєнні базових мовних формул телефонної розмови; - вправлення дитини у вживанні етикетних комунікативних формул з різними категоріями людей (діти / дорослі, знайомі / незнайомі, різних за статусом) у різних життєвих ситуаціях; - допомога в усвідомленні дитиною доцільності використання формул, які будуть доречними в тих чи інших ситуаціях; - обговорення з дитиною конфліктної ситуації, що

	трапилась, обговорення того, як можна було б їй запобігти, полегшити, якщо б побудувати суперечливий діалог по-іншому.
<p align="center"><i>Літературно-художня компетентність</i></p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення: вмотивованість на цінність друкованої чи електронної книги, художнього слова як культурного явища. Виявляє бажання висловлювати свої почуття в образному мовленні, активне зацікавлене ставлення до мовленнєво-творчої діяльності, як організованої, так і ініціативної, у різних її формах. Охоче відтворює враження від літературних творів різними засобами художньо-мовленнєвої діяльності. Виявляє бажання користуватися книгами як джерелами інформації та задоволення.</p> <p>Сформованість знань: знає і називає не менше трьох-чотирьох імен письменників і поетів, не менше 8-10 літературних або фольклорних творів. Може пояснити особливості основних літературних і фольклорних жанрів. Усвідомлює і може пояснити значення образних слів (порівняння, епітети), доцільність їх вживання в поетичному тексті та прозі.</p> <p>Життєві навички: виявляє здатність підтримувати бесіду про зміст, ідею, характери та вчинки героїв твору, відповідати на запитання дорослого, висловлювати свої враження, переживання, оцінюєтичні судження стосовно персонажів, співвідносити оцінки літературних героїв з власною поведінкою, реальними подіями; розповідати відомі казки, оповідання; усвідомлювати та пояснювати зміст прислів'їв, приказок, доречно використовувати їх в мовленні; відгадувати описові загадки. Виявляє здатність брати участь у розігруванні щедрівок, колядок, закличок, у сюжетно-рольових іграх за мотивами літературних творів, промовляння текстів народних ігор; інтонаційно передавати різні почуття, виконуючи твори; відтворювати в мовленні образні вислови з художнього тексту; чітко промовляти скоромовки, чистомовки, прислів'я та приказки; брати участь у мовних іграх. На основі засвоєного</p>	<p align="center"><i>Участь батьків у розвитку літературно-художньої компетентності дитини</i></p> <p>Підтримка батьками формування літературно-художньої компетентності дитини може бути забезпечена такими діями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявлення батьками ціннісного ставлення до книги як до джерела пізнання всіх часів і народів; - визначення гідного місця для книги у вашому житті і вашій оселі; - влаштування книжкового куточка, полички, спільне придбання книжок; - підтримка бажання дитини збагачувати свій літературний досвід, розповіді про свої улюблені книги, пригадування того, які з книжок були вашими друзями в дитинстві; - запровадження ритуалу щоденного читання книги з подальшим її обговоренням; - допомога дитині в осмисленні змісту літературних творів, обговорення особливостей характеру та поведінки різних персонажів; проведення паралелей книжкової історії з реальним життям дитини; - заучування разом напам'ять поетичних текстів, допомога в оволодінні дітьми засобами

<p>зразка виказує спроможність скласти невеличкі розповіді, казкові історії за змістом скоромовок, прислів'їв, власні описові та порівняльні загадки, лічилки, колісанки; придумувати іншу кінцівку літературного твору, доповнювати текст казки, оповідання додатковими епізодами.</p>	<p>емоційної виразності, вираженні почуттів за допомогою міміки, жестів, інтонації, слів; - запрошення дитини виразно декламувати улюблені вірші на родинних зібраннях, народних святах; - влаштування літературно-мовленнєвих ігор із загадуванням-відгадуванням загадок, складанням інших кінцівок до знайомих текстів, ігор за змістом літературних творів.</p>
<p>3.7. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина у світі мистецтва»</p>	
<p>Мистецька компетентність — це елементарна обізнаність дитини в різних видах мистецтва; прагнення та здатність реалізувати на практиці свій художньо-естетичний потенціал для одержання власного неповторного результату творчої діяльності з пріоритетом розвитку почуттєвої сфери особистості та спрямованістю на формування життєвої компетентності під час освітньої та самостійної художньої діяльності.</p>	
<p>Компетентність як особистісне надбання дитини (результат розвитку)</p> <p style="text-align: center;">Мистецька компетентність</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення: дитина емоційно реагує на прояви краси в довкіллі та творах мистецтва. Мотивована на емоційний відгук до виявлення краси в мистецтві (творчість художників, музикантів, співаків, танцівників, письменників) та побуті (красиве сервірування, елементи декору інтер'єру, святковий одяг, оздоблення тощо). Виявляє інтерес до різних видів мистецької діяльності (художньо-продуктивної — малювання, ліплення, аплікація; музичної; театралізованої; літературної). Позитивно відгукується на пропозиції включення в різні види мистецької діяльності. Отримує задоволення від мистецької діяльності.</p> <p>Сформованість знань: має елементарні уявлення про види мистецтва (образотворче, музичне, театральне, літературне). Розуміє, що</p>	<p style="text-align: center;">Участь батьків у розвитку мистецької компетентності дитини</p> <p>Підтримка батьками формування мистецької компетентності дитини може бути забезпечена такими діями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підтримують бажання дитини займатися мистецькими видами діяльності; - спостерігають, цінують, підтримують мистецькі вподобання дитини; - грають в акторів, ляльководів, оповідачів, ведучого і учасників концерту, розігрують кумедні сценки; - дозволяють експериментувати з різними

мистецтво — результат творчої діяльності митця. Називає улюблених митців, виконавців, знає мистецькі твори, пояснює їхній зміст, порівнює. Знаходить просту аналогію між життям і змістом твору (картина, пісня, танець, вистава). Розуміє призначення зображувальних матеріалів, театрального реквізиту, атрибутів для театралізованої, музичної діяльності. Здатна до реалізації творчого задуму за допомогою зображувальних, пластичних, конструктивних матеріалів; сприймає та емоційно реагує на художній образ, елементарно аналізує засоби художньої виразності у творах мистецтва різних видів і жанрів. Має елементарні навички виконавської культури (декламує, передає рухами характерні ознаки персонажу) та глядацької культури (володіє елементарними навичками прояву культури поведінки під час свят, концертів в освітніх та мистецьких закладах). Володіє доступними техніками та відображає власні життєві враження, почуття, навички в художньо-продуктивній діяльності. Має уявлення про пісенні та інструментальні музичні жанри. Має сформовані елементарні навички співу, активного слухання музики, музично-ритмічних рухів, елементарної гри на дитячих музичних інструментах. Орієнтується в основних видах театрального мистецтва. Розуміє зміст і колективний характер театральної вистави. Запам'ятовує сюжетну послідовність спектаклю, своєчасно включається в дію; знає різні види театру (ляльковий, тіньовий, настільний). Ідентифікує почуття та вчинки персонажів із власними. Використовує побутові речі як атрибути театралізованої діяльності.

Життєві навички: використовує паузи споглядання і вслуховування, щоб помічати красу в довкіллі, отримувати враження, фіксувати їх у власній творчій діяльності. Виявляє вміння використовувати різноманітні техніки художньо-продуктивної діяльності (малювання, колаж, робота з пластичними матеріалами тощо). Експериментує з зображувальними матеріалами; у супроводі дорослих створює художні образи в різних видах мистецької діяльності. Використовує музичні та

зображувальними, пластичними, конструктивними матеріалами, звуками, рухами;

- слухають з дитиною дитячий пісенний репертуар, інструментальну музику, виконують коліскові;
- заохочують дитину до словотворчості, виявлення акторських здібностей, римування слів-пар, рядків;
- позитивно реагують на дитячі малюнки, вироби, співи, музично-ритмічні рухи, фрагменти театралізації;
- створюють портфоліо творчих робіт;
- долучаються до спільного перегляду мультфільмів з гарною музикою, яскравими дитячими образами, підспівують, відтворюють образи в пластиці, малюнку, сценках;
- влаштовують сімейні свята і розваги;
- відвідують з дитиною театри, виставки, музеї, галереї, концерти;
- беруть активну участь у мистецьких проєктах, святах, розвагах, конкурсах, майстер-класах та інших формах мистецької діяльності, які організовує заклад дошкільної освіти;
- створюють умови для художньо-продуктивної діяльності з метою формування життєвої компетентності (уміння одягатися зі смаком, створювати затишок у

<p>театралізовані види діяльності як реалізацію емоційного відгуку на вплив мистецтва. Співпрацює з дітьми й дорослими заради спільного успіху під час художньо-продуктивної, музичної, театралізованої діяльності, розваг, свят. Виявляє музикальність, уміння передавати настрій, емоції, почуття в музично-руховій і пісенній творчості, музикуванні. Виявляє навички образного мовлення, акторські здібності. Відгукується на пропозиції щодо оздоблення інтер'єру (на свята), за можливості долучається до дорослих декорувати приміщення. Виявляє елементи естетичного смаку та навички прояву культури поведінки (доцільність вибору одягу відповідно до ситуації, дотримується елементарних правил етикету під час святкувань, відвідування культурних закладів). Виявляє досвід мистецьких дій за власним бажанням у самостійній художній діяльності. Виявляє елементарні навички мистецької рефлексії.</p>	<p>приміщенні, надавати зіпсованим речам друге життя, декорувати, володіти основами кулінарної майстерності тощо).</p>
--	--

3.8. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Особистість дитини»

Особистісна компетентність. Освітній потенціал компетентності реалізується у творчій активності дитини у всіх специфічно дитячих видах діяльності й виявляється (має прояв) в особистісних якостях дитини — від елементарних уявлень та позитивного ставлення дитини до свого внутрішнього світу (думок, почуттів, мрій, бажань, мотивів, планів, ідеалів, цілей, прагнень) до становлення основ її світогляду і розвиненості її свідомості (пізнавальної активності, емоційної сприйнятливості, позитивної налаштованості дій, думок, оптимістичними переживаннями, реалістичними намірами). Сформованість самосвідомості (ідентифікації себе зі своїм «Я», адекватної самооцінки, домагання визнання іншими її чеснот, уміння співвідносити «хочу» (мотиви, наміри) , «можу» (знання, вміння навички), «буду» (регуляція поведінки та діяльності), здатність уявляти себе в минулому, теперішньому, майбутньому часі; орієнтування в своїх основних правах і обов'язках — характеризує особистісну компетентність, ступінь психологічної зрілості дошкільника.

Компетентність як особистісне надбання дитини
(результат розвитку)

САМОСТАВЛЕННЯ / САМОСВІДОМІСТЬ

Емоційно-ціннісне ставлення: приймає своє ім'я, демонструє інтерес, приналежність і повагу до своєї родини, її традицій і звичаїв. Виявляє інтерес до свого внутрішнього світу (думки, почуття,

Участь батьків
у розвитку особистісної
компетентності дитини

Допомога і підтримка батьками процесу набуття дитиною особистісної компетентності у площині розвитку її самоствавлення і

бажання, мрії, ставлення). Орієнтується в основних емоціях і почуттях, усвідомлює чого хоче (не хоче); може обґрунтувати своє ставлення. Має позитивну самооцінку та розуміє свою соціальну відповідальність у партнерських взаємовідносинах із однолітками.

Виявляє переважно оптимістичне світовідчуття щодо свого сьогодення і майбутнього.

Сформованість знань: має позитивне уявлення про себе (Я — хороша), оперує займенником «Я», вирізняє себе з-поміж інших, орієнтується у своїх чеснотах і вадах, знає та усвідомлює свої права, права інших, обов'язки, статево, родинну, соціальну приналежність та саму себе в часі, просторі тощо. Розуміє своє місце в системі людської життєдіяльності (у сім'ї, групі однолітків, соціально-комунікативному просторі, у різних видах діяльності). Правильно називає основні ознаки різних вікових періодів (дитинство, юність, зрілість, старість). Диференціює добро і зло, здатна управляти собою, власною поведінкою в різних життєвих ситуаціях оперуючи усвідомленими ціннісними орієнтаціями, позитивними мотивами.

Життєві навички: характеризує себе як він (вона) в майбутньому чоловік (жінка), поводить себе відповідно до цього. Прагне досягати поставленої мети. Усвідомлює, у яких ситуаціях може обходитися своїми силами, самостійно. За необхідності вміє звертатися по допомогу. Здатна встановлювати причинно-наслідкові та смислові зв'язки між подіями життя, своїми переживаннями. Адекватно реагує на різні життєві ситуації, управляє собою, намагаючись стримувати негативні емоції, співвідносить характер емоційної поведінки з її наслідками для інших. Передбачає результати своєї діяльності, знає їх значення для себе і тих, хто поряд, усвідомлює свою відповідальність за вчинене. Виявляє самоповагу (Я — хороша), повагу до інших (інші також хороші), власну гідність.

самосвідомості має бути забезпечена таким чином:

- сприйняттям дитини як повноцінного члена родини, а саме: повага до її потреб та бажань, врахування вподобань та смаків, врахування думки дитини під час прийняття спільних рішень, надання їй відчуття безпеки та захищеності;
- безумовним цілісним сприйняттям дитини, її емоційною підтримкою та заохоченням;
- створенням у родинних умовах простору для активної життєдіяльності дитини на побутовому та культурному рівнях;
- забезпеченням щоденного позитивного емоційного, вербального та фізичного контакту з дитиною;
- виявом щирої зацікавленості та особистою участю у справах дитини (ігри, освіта, дозвілля, побут, спілкування тощо);
- забезпеченням умов для набуття дитиною соціального досвіду взаємодії з однолітками та дорослими (відвідування місць громадського користування; гра та освіта з іншими дітьми; участь у культурних, мистецьких, громадських активностях тощо);
- узгодженістю цінностей, виховних позицій та впливів між усіма членами родини;
- позитивним ставленням до ЗДО, а також підтримкою авторитету вихователя

	<p>(педагога);</p> <ul style="list-style-type: none"> - ГОТОВНІСТЮ включитися в розвивальну та/або корекційну роботу, ініційовану фахівцями психолого-педагогічного супроводу (педагоги, психологи, медики та інші профільні фахівці), що зумовлена індивідуально-типологічними особливостями та потребами в розвитку дитини.
--	--

4. ВАРІАТИВНИЙ СКЛАДНИК РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДИТИНИ

<p><u>4.1. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Особистість дитини»</u></p> <p><u>«Спортивні ігри»</u></p> <p>(шахи, футбол, баскетбол)</p>	
<p>Спортивно-ігрова компетентність — це здатність до пізнання та усвідомлення власної приналежності до обраного виду спортивної гри; спрямування психомоторної діяльності на досягнення умовної мети, дотримання єдиних правил спортивної діяльності як індивідуально, так і в команді, які спрямовані на досягнення найкращого результату; вміння грати в спортивну гру за спрощеними правилами.</p>	
<p><i>Компетентність як особистісне надбання дитини (результат розвитку)</i></p> <p style="text-align: center;">ШАХИ</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє стійкий інтерес до гри в шахи. Демонструє позитивне ставлення до успіхів інших дітей, виявляє повагу і толерантність до партнера по грі. Здатна об'єктивно оцінювати власні ігрові можливості.</p> <p>Сформованість знань: має уявлення про історію виникнення шахів. Знає основні правила гри, шахові терміни, назви шахових фігур. Володіє основними способами вирішення простих</p>	<p><i>Участь батьків у розвитку спортивно-ігрової компетентності дитини</i></p> <p>Підтримка батьками процесу формування спортивно-ігрових компетентностей засобами спортивних ігор може відбуватися таким чином:</p> <ul style="list-style-type: none"> - завдяки розширенню можливостей батьків за допомогою гурткової

(елементарних) шахових задач, комбінацій.

Життєві навички: орієнтується на шаховій дошці, правильно розташовує шахову дошку між партнерами, безпомилково виставляє фігури перед грою. Виявляє вміння грати кожною фігурою окремо і в сукупності з іншими фігурами згідно з правилами гри. Здатна планувати свої ігрові дії, обмірковувати їх, будувати логічні ланцюжки, знаходити правильну відповідь під час гри. Виявляє творчі здібності, цілеспрямованість, зібраність, самостійність, посидючість, гнучкість і логічність мислення, винахідливість, терпіння, повагу і толерантність до партнера. Демонструє вміння спокійно реагувати на свої невдачі в грі, прагнення самостійно діяти та досягати успіхів.

ФУТБОЛ

Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє стійкий інтерес до спортивної гри з м'ячем — футболу. Виявляє позитивне ставлення до атрибутів гри (форма футболіста, ворота, розмітка поля тощо). Має сформоване позитивне емоційне ставлення до участі в спортивних розвагах, змаганнях з однолітками, діях у команді.

Сформованість знань: демонструє загальне уявлення про історію футболу, знає про відомих вітчизняних футболістів, команди. Може назвати основні елементи та атрибути гри. Ознайомлений з правильним розташуванням гравців на футбольному полі. Має уявлення про тренувальний процес. Знає основні правила гри у футбол.

Життєві навички: виявляє свідоме ставлення до дій з м'ячем. Володіє прийомами ведення, передачі м'яча, ударами по м'ячу, зупинки м'яча, діями воротаря. Демонструє вміння грати у футбол командами за спрощеними правилами. Дотримується техніки безпеки під час гри у футбол. Виявляє вміння групових дій, узгодження рухових дій із гравцями власної команди та команди супротивників, спрямовані на перемогу. Уміє застосовувати в самостійній руховій

роботи активізувати спортивно-ігрову діяльність дітей;

- проведення родинних змагань;
- облаштування місця вдома для закріплення дітьми техніко-тактичних навичок тої чи тої гри;
- підтримка позитивного ставлення до спортивно-ігрової діяльності, прагнення дітей грати в спортивну гру;
- ознайомлення дитини з доступним для них спортивними подіями, спільний перегляд спортивних ігор як професійних, так і аматорських команд;
- допомога дитині в забезпеченні тренувального процесу, виховання відповідального ставлення до виконання занять, догляду за спортивною формою та інвентарем;
- залучення дитини до обговорення ходу рухливих, інтелектуальних, евристичних ігор для закріплення знань про типові ігрові ситуації, ігрові прийоми, ігрові дії, формування орієнтувальної основи спортивно-ігрової діяльності;
- спрямування дитини на участь у спортивних змаганнях на рівні ЗДО,

<p>діяльності набуті навички гри у футбол.</p>	<p>міста, району; - створення місце для зберігання спортивних винагород дитини.</p>
<p style="text-align: center;">БАСКЕТБОЛ</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє інтерес до гри в баскетбол. Мотивований на цінності спортивно-ігрової діяльності. Має пізнавальну потребу в поглибленні уявлень про різні спортивні ігри. Виявляє повагу до учасників гри, судді, вболівальників. Цінує внесок кожного учасника команди у спільний результат гри. Позитивно емоційно реагує як на перемогу своєї команди, так і на програш. Демонструє спрямованість на отримання найкращого результату. Демонструє інтерес до вдосконалення техніко-тактичних навичок, що складають основу гри в баскетбол. Визначає ціннісну перевагу у виборі чесних способів отримання переваги на ігровому полі та загальної перемоги.</p> <p>Сформованість знань: має уявлення про баскетбол як один із видів командної гри з м'ячем. Демонструє сформованість основних понять, які використовуються в грі баскетбол. Усвідомлено використовує набуті рухові уміння та навички підвищення ефективності ігрових дій. Встановлює залежність між використаними способами вирішення простих тактичних комбінацій і отриманим результатом у грі. Володіє навичками командної гри, виявляє толерантне ставлення до гравців. Обізнана із основними правилами гри. Має елементарні уявлення про спортивну поведінку в баскетболі.</p> <p>Життєві навички: демонструє навички володіння технічними прийомами (від рухів без м'яча до рухів з м'ячем, від вправ, стоячи на місці, до вправ у русі, від простих одиночних рухів до складних комбінованих, від рухів ритмічних повільних до неритмічних швидких). Має розвинуті навички зорового орієнтування. Дотримується правил чесної гри, проявляє відповідальність у їх дотриманні. Уміє самостійно грати в баскетбол, об'єднуватися в команди, розподіляти ролі. Проявляє лідерські навички, уміння об'єктивно оцінювати свої дії в грі (<i>та партнерів по грі</i>),</p>	

спрямованість до прояву навичок чесної спортивної поведінки.	
4.2. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» «Комп'ютерна грамота»	
<p>Цифрова компетентність — це сукупність знань, здібностей, особливостей характеру і поведінки, які необхідні для того, щоб дитина могла використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для задоволення власних індивідуальних потреб і розв'язання ігрових або навчальних завдань.</p>	
<p style="text-align: center;">Компетентність як особистісне надбання дитини (<i>результат розвитку</i>)</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє інтерес до комп'ютерної та цифрової техніки (комп'ютер, планшет). Мотивований на цінності доброчесної взаємодії в інтернет-просторі. Має пізнавальну потребу у розмірковуванні під час комп'ютерних ігор (навчальні, розвивальні). Виявляє повагу до інших учасників інформаційного простору (користувачів), позитивне ставлення до сучасних цифрових технологій, емоційно реагує на сюжет комп'ютерних ігор, зміст інтернет-контенту, демонструє інтерес до спілкування з іншими через технічні засоби під час гри та поза нею, визначає ціннісну перевагу у виборі навчальних та розвивальних ігор тощо.</p> <p>Сформованість знань: має уявлення про інформаційно-комунікаційні та цифрові технології як сучасні технічні засоби, що розширюють інформаційні обрії та допомагають орієнтуватись у світі в умовах високої технізації життя. Демонструє сформованість знань про особливості комп'ютерної техніки, способи керування нею за допомогою периферійних пристроїв (клавіатура, миша / тачпад). Правильно називає її частини (системний блок, монітор, миша, клавіатура, клавіша), знає призначення додаткових пристроїв (сканер — сканує, принтер — роздруковує, колонки — відтворюють звук). Свідомо використовує комп'ютерну техніку (за</p>	<p style="text-align: center;">Участь батьків у розвитку цифрової компетентності дитини</p> <p>Допомога і підтримка батьками набуття дитиною інформаційно-комунікаційної компетентності має відбуватися за допомогою таких дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідального й помірного використання батьками комп'ютера як сучасного засобу діяльності дитини старшого дошкільного віку; - добір ігрових і пізнавальних програм, сприятливих для навчання дитини, вміння свідомо обирати спосіб дії, спрямований на розв'язання завдання; - ознайомлення дитини з можливостями використання цифрових технологій у науці, освіті, охороні здоров'я, побуті та повсякденному житті;

<p>призначенням). Володіє навичками пошуку, передачі інформації, обізнана з основними ресурсами інтернету та правилами інформаційного світу та вміє за потреби захистити себе від різних інформаційних загроз, практично володіє цифровими інструментами, вміє використовувати інтерактивні вправи, виконує операції й алгоритмічні дії початкового користувача, які становлять одну з істотних складових освітньої діяльності, усвідомлює що цифрові технології сприяють розвитку навичок, необхідних для вирішення проблем, аналітичного мислення, креативності, формуванні міжособистісного емоційного інтелекту, включаючи співпереживання, співпрацю, соціальне усвідомлення.</p> <p>Життєві навички: дитина здатна самостійно або з частковою допомогою дорослого включати комп'ютеру техніку та використовувати під час гри, малювання, конструювання, моделювання. Дотримується правил безпеки щодо застосування комп'ютерної техніки. Управляє собою під час спілкування в інтернеті та комп'ютерних іграх, виявляє вміння поводитися безпечно із незнайомими в мережі. Проявляє відповідальність щодо бережного ставлення до комп'ютерної техніки. Може свідомо диференціювати та вибирати пізнавальний та ігровий контент, характеризує його зміст. Виявляє вміння вчасно завершити заняття за комп'ютером.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - створення сприятливих умов для формування цифрової компетентності; - пояснення дитині правил поведінки за комп'ютером, роз'яснення про небезпеки і правила поведіння в інтернеті.
<p><u>4.3. Освітня лінія «Мовлення дитини»</u></p> <p><u>«Основи грамоти»</u></p>	
<p>Прояв мовленнєвої компетентності в площині оволодіння основами грамоти, формування якої відбувається у навчально-мовленнєвій діяльності, означає вмотивованість дитини до оволодіння початковими навичками читання й письма, здатність дитини до фонематичного сприйняття, звукового аналізу елементів мови, готовність до письма, друкування і читання свого імені, простих слів.</p>	
<p><i>Компетентність як особистісне надбання дитини (результат розвитку)</i></p> <p>Основи грамоти</p>	<p>Участь батьків у розвитку мовленнєвої компетентності дитини в оволодіння основами</p>

Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє інтерес до друкованого тексту, бажання навчитися читати і складати, друкувати склади і слова. Мотивована оволодіти грамотою як важливою ознакою дорослої культурної людини.

Сформованість знань й умінь: виявляє обізнаність з буквами як знаками передачі звуків на письмі. Знає звукові й алфавітні назви букв. Правильно вживає терміни «речення», «слово», «звук», «склад», «буква». Має поняття про склад як частину слова, утворену із одного чи кількох звуків, про складоутворювальну роль голосних звуків у словах. Усвідомлює залежність значення слова від порядку складів у ньому.

Життєві навички: виявляє здатність виокремлювати із мовленнєвого потоку речення, сприймати його як кілька пов'язаних змістом слів, що висловлюють завершену думку. Здатна здійснювати звуковий і складовий аналіз слів, самостійно складати звукові схеми слів відповідно до порядку й характеристики звуків у словах (голосний чи приголосний, твердий чи м'який приголосний); виокремлювати наголос у словах; складати речення, виділяти послідовність слів у реченні, складів та звуків у словах. Виявляє здатність ділити слова на склади з орієнтацією на голосні звуки, визначенні кількості та послідовності складів; записувати друкованими літерами своє ім'я і короткі прості слова. Демонструє готовність до письма: здатність координувати рухи очей і кисті руки та впевнено рухатися по площині, вздовж рядка під час виконання графічних завдань. Здатна розрізняти усне і писемне мовлення, розповідь і друкований текст.

грамоти

Допомога дитині з боку батьків в оволодіння основами грамоти може бути забезпечена такими діями:

- підтримкою інтересу дитини до друкованого слова шляхом влаштування обміну записками, спонуканням дитини до читання друкованих коротких фраз у різних місцях квартири;

- звертанням уваги дітей під час прогулянок до надписів і вивісок на магазинах, будівлях, транспорті, спонуканням запам'ятовувати їх, впізнавати знайомі надписи, виокремлювати в них букви, промовляти зливо;

- вправлінням дитини у виконанні звукового аналізу слів, ініціювання гри з відгадуванням і добором слів на заданий звук у будь-якій ситуації;

- підтримкою інтересу дитини до письма, друкування букв і слів, підтримкою її в цьому бажанні;

- придбанням якісних зошитів з підготовки руки дитини до письма;

- позитивною оцінкою найменших успіхів дитини;

- вправлінням дитини в читанні і писанні

	<p>друкованими літерами свого імені, імені рідних та інших коротких простих слів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - пропонуванням дитині прочитувати знайомі букви, слова на сторінках книги під час читання; - переконанням дитини в перевагах уміння читати і писати як ключової до пізнання людиною таємниць світу.
--	---

4.4. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Мовлення дитини»

«Іноземна мова»

Мовленнєва компетентність у сфері іноземної мови — це оперування на базовому рівні основами іншомовних фонетичних, лексичних і граматичних знань у процесі аудіювання, діа- та монологічного мовлення.

<p><i>Компетентність як особистісне надбання дитини (результат розвитку)</i></p> <p>Іноземна мова</p>	<p>Участь батьків у розвитку мовленнєвої компетентності дитини при вивченні іноземної мови</p>
<p>Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє інтерес до іноземної мови як засобу комунікації та отримання нової інформації. Мотивована на цінність іншомовного спілкування з однолітками та дорослими. Виявляє повагу до культурного надбання інших народів у межах власних пізнавальних інтересів (наприклад, до малих фольклорних форм, оригінальних ігор, іграшок тощо).</p> <p>Сформованість знань й умінь: має уявлення про існування багатомовності в світі. Диференціює на слух звуки іноземної мови, правильно вимовляє та інтонує їх. Свідомо використовує слова іноземної мови в межах визначеної тематики. Граматично правильно поєднує слова у словосполучення та прості речення. Демонструє базову сформованість</p>	<p>Участь батьків у формуванні комунікативно-мовленнєвої компетентності у площині оволодіння іноземною мовою передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підтримку інтересу дитини до опанування іноземною мовою завдяки розширенню знань про інші країни, народи тощо; - використання цифрових пристроїв, аудіо- та відеоматеріалів іноземною мовою; - заохочення дитини до участі в іншомовних

<p>умінь сприймати на слух та розуміти висловлювання однолітків та дорослих. Ініціює та активно бере участь у нескладних діалогах з дорослими та однолітками; вміє будувати короткі зв'язні висловлювання за зразком дорослого. Розуміє та свідомо відтворює доступні приклади римованих та прозових творів.</p> <p>Життєві навички: дитина свідомо сприймає іншомовне спілкування як інструмент обміну інформацією. Виявляє здатність застосовувати набуті знання та вміння іншомовного спілкування в нових умовах.</p>	<p>розважальних і навчальних заходах з метою закріплення знань з іноземної мови.</p>
<p><u>4.5. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина в соціумі»</u></p> <p><u>«Фінансова грамота»</u></p>	
<p>Прояв соціальної компетенції у площині знань та навичок фінансової грамоти означає здатність дитини усвідомити, хто вона є і як потрібно взаємодіяти з іншими людьми, надихає дитину вивчати свої права і обов'язки, планувати бюджет, раціонально використовувати ресурси, заощаджувати, оцінювати наявні можливості, формує підприємницькі здібності та розвиток лідерських якостей, акцентує увагу на ролі сім'ї та сімейних цінностей у вихованні.</p> <p>Формується у предметно-практичній, предметно-ігровій, ігровій з правилами (дидактичні ігри), комунікативній, художньо-продуктивній, образотворчій (малювання, аплікація, конструювання), господарсько-побутовій, пізнавальній діяльності дитини.</p>	
<p><i>Компетентність</i> як особистісне надбання дитини (<i>результат розвитку</i>)</p> <p><u>Фінансова грамота</u></p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення: має інтерес до дослідження соціально-економічних взаємозв'язків, виявляє інтерес до грошей. Мотивована на цінності відповідального (бережливого ставлення) ставлення до себе, до інших людей та природного оточення, цінує і захищає як матеріальні, так і нематеріальні цінності. Має пізнавальну потребу у використанні грошових коштів. Виявляє повагу до соціальних та природних ресурсів, емоційно реагує на нецільове використання природних ресурсів, демонструє інтерес до світу фінансів, визначає ціннісну перевагу у виборі заощаджувати над витрачанням</p>	<p><i>Участь батьків у розвитку фінансової компетентності дитини</i></p> <p>Участь батьків у процесі набуття дитиною соціальної компетентності у площині знань та навичок фінансової грамотності передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - спонукання дитини до більшого самопізнання і впевненості у собі, власних можливостях;

<p>тощо.</p> <p>Сформованість знань: має особистісне розуміння соціально-економічних взаємозв'язків, має уявлення про планування бюджету у родині, демонструє сформованість уявлень про заощадження. Правильно називає та аналізує розтрати, знає походження та назви грошових одиниць. Свідомо використовує доступні ресурси. Встановлює залежності між витратами та грошовими коштами, усвідомлює важливість ощадливості, практичності, дбайливості. Розуміє необхідність заощаджувати.</p> <p>Життєві навички: дитина здатна брати участь у плануванні бюджету родини, дотримується економічно доцільної поведінки, культури споживання доступних ресурсів, раціонально використовує кошти та виявляє вміння помірковано їх витратити. Проявляє відповідальність щодо себе, інших та природного оточення. Може вибирати між витрачанням та заощадженням грошових коштів. Самостійно (у присутності або із незначною допомогою дорослого) робить невеликі покупки, вміє планувати власний бюджет.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - використання різних виховних дій з метою навчання дитини цінувати і захищати матеріальних і нематеріальних цінностей, виховання заощадливості; - залучення дітей до планування розходів, сімейного бюджетування як засобу формування свідомого і відповідального ставлення до фінансів; - проведення розмов, бесід, спрямованих на розвиток дитячої соціальної і фінансової ініціативності та лідерських якостей; - надання дитині власного позитивного прикладу участі у спільних заходах громади, міста.
<p>4.6. ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «Дитина у світі мистецтва»</p> <p>«Хореографія»</p>	
<p>Хореографічна компетентність. Дитина виявляє здатність радіти своїм хореографічним досягненням, естетично насолоджуватися музикою і танцем. Визначає красу танцю за власними критеріями. Партнерськи взаємодіє з дорослими і дітьми, застосовує творчий танцювальний досвід у повсякденних ігрових, побутових, святкових, життєво різноманітних умовах.</p>	
<p><i>Компетентність як особистісне надбання дитини (результат розвитку)</i></p> <p style="text-align: center;">Хореографія</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення: любить, цінує танець як джерело позитивних емоцій і образів, шляхетної взаємодії, патріотичних почуттів, експресивних музичних рухів. Емоційно-вибірково ставиться до українських танців,</p>	<p style="text-align: center;"><i>Участь батьків у розвитку хореографічної компетентності дитини</i></p> <p>Підтримка з боку батьків процесу набуття дитиною хореографічної компетентності забезпечуватиметься такими діями:</p>

національних танців свого корінного народу, меншини.

Сформованість знань: має уявлення про хореографію як музично-рухове мистецтво, розрізняє його види (народний, класичний, бальний, сучасний), орієнтується в основних жанрах (гопак, гуцулка, галоп, полька, вальс, полонез). Називає з танцювальної абетки позиції, улюблені рухи хлопчика, дівчинки.

Життєві навички: виконує танцювальні рухи, привітання, руханки, вправи, хороводи, танці за показом педагога і самостійно, типово і варіативно. Відтворює рухами танцю характер, темп, ритм, динаміку музики, форму твору. Узгоджує рухи з музикою і одночасно приязно взаємодіє з партнером, гуртом дітей. Втілює танцювальний образ пластикою і рухами свого тіла, інтерпретує їх. Обирає музику і танець за власним смаком, з національності свого походження, творчо імпровізує в індивідуальному і спільному танці.

- переглядом разом з дитиною відео записами танців козаків (YouTube) з репертуару Національного ансамблю танцю України імені Павла Вірського, Національного українського народного хору імені Григорія Верьовки, висловленням свого захоплення красою рухів;

- записом танців у виконанні дитини на відео з подальшим його неодноразовим переглядом у сімейному колі;

- заохоченням практичних дій дитини з наслідування традиційних рухів танцю;

- регулярним переглядом фрагментів балетних вистав («Лускунчик», «Буратіно», «Білосніжка та семеро гномів») з подальшим обговоренням змісту, сюжету, музики, образів, танців;

- добіркою дитячих пісень з української естрадної та національної музики свого походження для руханки, творчих танців в народних і сучасних ритмах у колі сім'ї.

Процес становлення компетентностей дитини в умовах закладу дошкільної освіти представлено як процес формування якостей, що виступають ключовими (базовими) для подальшого їхнього розвитку протягом життя.

БКДО забезпечує наступність між дошкільною та початковою освітою щодо реалізації перспектив розвитку дитини завдяки *узгодженості та цільовій єдності* в розвитку дитини на етапі дошкільної та початкової освіти; *визначенні спільних для дошкільної та початкової освіти принципів, підходів, послідовному збагаченню результатів освіти*, які висвітлено у

формуванні компетентностей дитини дошкільного та молодшого шкільного віку.

<i>Базовий компонент дошкільної освіти/освітні лінії</i>	<i>Державний стандарт початкової освіти/освітні галузі</i>
Особистість дитини	Фізкультурна
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	Математична Технологічна
Дитина в природному довкіллі	Природнича
Дитина в соціумі	Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична
Дитина у світі мистецтва	Мистецька
Мовлення дитини	Мовно-літературна
Комп'ютерна грамота	Інформатична

Малюнок-схема «Взаємозв'язки між освітніми лініями Базового компонента дошкільної освіти та освітніми сферами Державного стандарту початкової освіти».